

แผนการจัดการเรียนรู้
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
วิชา ภาษาไทย ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
อิงแนวคิด Backward Design

จำนวน ๑.๐ หน่วยกิต

เวลา ๔๐ ชั่วโมง / ภาคเรียน

หน่วยการ เรียนรู้ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
๑	ลักษณะของภาษา	๔
๒	การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ	๓
๓	การพูดสรุปแนวคิด และการพูดแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู	๓
๔	การเขียนเรียงความ	๓
๕	การเขียนย่อความ	๔
๖	การอ่านและพิจารณาเรื่องสั้น	๕
๗	การแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์และร่าย	๔
๘	บทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธา	๕
๙	ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี	๕
	สอบกลางภาค / สอบปลายภาค	๔
	รวม	๔๐

โครงสร้างการจัดการเรียนรู้

วิชาภาษาไทย ภาคเรียนที่ ๑

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

จำนวน ๑.๐ หน่วยกิต

เวลา ๔๐ ชั่วโมง / ภาคเรียน

แผนที่	ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้	เป้าหมายการเรียนรู้	จำนวน (ชั่วโมง)
๑	ลักษณะของภาษา	๑. ส่วนประกอบของภาษา ๒. เสียงในภาษาไทย ๓. คำในภาษาไทย ๔. พยางค์และคำในภาษาไทย ๕. ประโยคในภาษาไทย	๔
๒	การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ	๑. ความหมายของการฟังและดูอย่างมี วิจารณญาณ ๒. กระบวนการฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ	๓
๓	การพูดสรุปแนวคิด และการพูด แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ ฟังและดู	๑. การพูดสรุปแนวคิดจากเรื่องที่ฟังและดู ๒. การพูดแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟัง และดู	๓
๔	การเขียนเรียงความ	๑. ความหมายของการเขียนเรียงความ ๒. มารยาทในการเขียนเรียงความ ๓. ขั้นตอนการเขียนเรียงความ ๔. องค์ประกอบของการเขียนเรียงความ ๕. กลวิธีการเขียนเรียงความ	๓
๕	การเขียนย่อความ	๑. ความหมายของการย่อความ ๒. หลักการเขียนย่อความ ๓. แบบขึ้นต้นของย่อความ ๔. ประโยชน์จากย่อความ	๔

แผนที่	ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้	เป้าหมายการเรียนรู้	จำนวน (ชั่วโมง)
๖	การอ่านและพิจารณาเรื่องสั้น	๑. ความหมายของเรื่องสั้น ๒. องค์ประกอบของเรื่องสั้น	๕
๗	การแต่งคำประพันธ์ประเภท กาพย์และร่าย	๑. คำประพันธ์ประเภทกาพย์ • กาพย์ฉบัง • กาพย์ยานี • กาพย์สุรางคนางค์ ๒. คำประพันธ์ประเภทร่าย • ร่ายที่ใช้แต่งประกอบโคลง (ร่ายโบราณ และร่ายสุภาพ) • ร่ายยาว	๔
๘	บทละครพูดคำฉันท์ เรื่อง มัทนะพาธา	๑. การวิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดี เรื่อง มัทนะพาธาตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น ๒. การวิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดี เรื่องมัทนะพาธาเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของ สังคม ในอดีต ๓. การวิเคราะห์และประเมินค่าด้าน วรรณศิลป์ของวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา ในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ ๔. การสังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีเรื่อง มัทนะ พาธาเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน ๕. การท่องบทอาขยาน	๕

แผนที่	ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้	เป้าหมายการเรียนรู้	จำนวน (ชั่วโมง)
๘	ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี	๑. การวิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดี เรื่อง ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี ตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น ๒. การวิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดี เรื่อง ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต ๓. การวิเคราะห์และประเมินค่าด้านวรรณศิลป์ เรื่องร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี ในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ ๔. การสังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีเรื่องร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	๕
สอบกลางภาค / สอบปลายภาค			๔
รวม			๔๐

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑		
วิชา ภาษาไทย ๕ ภาคเรียนที่ ๑	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕	ภาคเรียนที่ ๑
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑	เรื่อง ลักษณะของภาษา	เวลา ๔ ชั่วโมง

๑. เป้าหมายการเรียนรู้

มีความรู้ความเข้าใจลักษณะของภาษา อันมี เสียง พยางค์ คำ และสร้างเป็นประโยคที่ใช้ในการสื่อสาร

๒. สาระสำคัญ

แต่ละภาษาจะมีลักษณะของตนเอง โดยพิจารณาจากเสียงในภาษา ส่วนประกอบของภาษาและองค์ประกอบของพยางค์และคำ การรู้ลักษณะภาษาไทยทำให้สามารถใช้ถ้อยคำได้อย่างมีประสิทธิภาพ และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติได้สืบไป

๓. มาตรฐานและตัวชี้วัด

สาระที่ ๔ หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท ๔.๑ เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ตัวชี้วัด : สิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้

๑. อธิบายธรรมชาติของภาษา พลังของภาษา และลักษณะของภาษา

๔. สาระการเรียนรู้

๑. ส่วนประกอบของภาษา

๒. เสียงในภาษาไทย

๓. คำในภาษาไทย

๔. พยางค์และคำในภาษาไทย

๕. ประโยคในภาษาไทย

๕. จุดประสงค์การเรียนรู้

K (Knowledge) ความรู้ ความเข้าใจ	P (Practice) การฝึกปฏิบัติ	A (Attitude) คุณลักษณะอันพึงประสงค์
๑. นักเรียนเห็นความสำคัญของหน่วยเสียง การสร้างพยางค์ คำ และประโยค ๒. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจระบบหน่วยเสียงพยางค์ คำ และประโยคในภาษาไทย	๑. นักเรียนสามารถอธิบายองค์ประกอบของเสียงในภาษาไทย ๒. นักเรียนสามารถอธิบายการสร้างพยางค์ คำ และประโยคในภาษาไทยได้	๑. รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์ ๒. ซื่อสัตย์ ๓. มีวินัย ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๕. อยู่อย่างพอเพียง ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน ๗. รักความเป็นไทย ๘. มีจิตสาธารณะ

๖. การวัดและประเมินผล

๑. เครื่องมือวัดและประเมินผล

๑. แบบทดสอบหน่วยการเรียนรู้
๒. ใบงาน
๓. แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
๔. แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
๕. แบบสังเกตสมรรถนะของนักเรียน
๖. แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

๒. วิธีวัดผล

๑. ตรวจแบบทดสอบหน่วยการเรียนรู้
๒. ตรวจใบงาน
๓. ตรวจและสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
๔. สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
๕. สังเกตสมรรถนะของนักเรียน
๖. สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

๓. เกณฑ์การวัดและประเมินผล

๑. การประเมินผลจากแบบทดสอบ ต้องผ่านเกณฑ์การทดสอบเกินร้อยละ ๕๐
๒. การประเมินจากแบบตรวจใบงาน ต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน เรื่องความรู้ความเข้าใจการนำไปใช้ทักษะ และจิตพิสัย ทุกช่องเกินร้อยละ ๕๐
๓. การประเมินผลจากการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน คือ เกินร้อยละ ๕๐
๔. การประเมินผลจากการสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล เกณฑ์ผ่านการประเมิน ต้องไม่มีช่องปรับปรุง
๕. การประเมินผลจากการสังเกตสมรรถนะของนักเรียน คะแนนขึ้นอยู่กับการประเมินตามสภาพจริง
๖. การประเมินผลจากการสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน คะแนนขึ้นอยู่กับการประเมินตามสภาพจริง

๔. หลักฐาน/ผลงาน

๑. ผลการทำแบบทดสอบ
๒. ผลการทำใบงาน
๓. แผนภาพความคิด

๕. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ ๑

๑. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ๑) ครูให้นักเรียนพิจารณาบัตรอักษรต่อไปนี้

- ๒) นักเรียนนำอักษรจากบัตรอักษรมาประสมเป็นคำให้ได้มากที่สุดภายในเวลา ๑ นาที
- ๓) ครูให้นักเรียนที่ประสมคำได้มากที่สุดนำเสนอคำที่ประสมได้แก่เพื่อนนักเรียน
- ๔) ครูให้นักเรียนสังเกตองค์ประกอบของคำ
- ๕) ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

๒. ขั้นสอน

๑) นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๓ คน ครูใช้เวลา ๑๕ นาที เพื่อศึกษาใบความรู้ เรื่อง ส่วนประกอบของภาษา เสียงในภาษา โดยสมาชิกในกลุ่ม กำหนดหมายเลข ๑ – ๓ และให้ศึกษาหัวข้อที่แตกต่างกันดังนี้

หมายเลข ๑ เสียงพยัญชนะ

หมายเลข ๒ เสียงสระ

หมายเลข ๓ เสียงวรรณยุกต์

๒) นักเรียนในแต่ละกลุ่มผลัดเปลี่ยนกันถ่ายทอดความรู้ที่ได้ศึกษามา

๓) ครูซักถามนักเรียนเพื่อเป็นการตรวจสอบความรู้ที่ได้จากการศึกษา

๔) ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกเขียนอักษร ๓ ตัว จะเป็นพยัญชนะ สระ หรือวรรณยุกต์ ก็ได้ จากนั้นให้นำบัตรคำไปติดที่หน้ากระดาน

๕) ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสร้างคำให้ได้มากที่สุดภายในเวลาที่กำหนด

๖) ครูให้นักเรียนกลุ่มที่ประสมคำได้มากที่สุดมานำเสนอผลงานที่หน้าชั้นเรียน

๗) นักเรียนทำใบงานที่ ๑.๑

๓. ขั้นสรุปและประยุกต์

๑) นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้เรื่องเสียงในภาษาไทย

ชั่วโมงที่ ๒

๑. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑) นักเรียนทบทวนบทเรียนที่เรียนไปแล้ว

๒. ขั้นสอน

๑) นักเรียนศึกษาเรื่อง คำในภาษาไทย

๒) ครูซักถามเพื่อตรวจสอบความเข้าใจในบทเรียน และอธิบายความรู้เพิ่มเติมให้แก่นักเรียน

๓) นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๔ – ๕ คน แล้วช่วยกันเขียนแผนภาพความคิดแสดงลักษณะของคำในภาษาไทยตามที่ได้ศึกษามา

๔) นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอแผนภาพความคิดที่หน้าชั้นเรียน

๕) ครูให้คำแนะนำ ดิชมตามเห็นสมควร

๓. ขั้นสรุปและประยุกต์

๑) นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับลักษณะของคำในภาษาไทย และบันทึกความรู้ที่ได้รับ

๒) นักเรียนแต่ละคนทำใบงานที่ ๑.๒ และ ๑.๔ เป็นการทำงาน

๓) ครูให้นักเรียนนำหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารเก่ามาใช้ในการทำกิจกรรมในคาบเรียนต่อไป

ชั่วโมงที่ ๓

๑. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ๑) นักเรียนทบทวนความรู้ที่ได้เรียนไปแล้ว
- ๒) ครูซักถามเพื่อตรวจสอบความเข้าใจในบทเรียน

๒. ขั้นสอน

- ๑) นักเรียนศึกษาเรื่อง คำและพยางค์ในภาษาไทย จากใบความรู้ และคลิปสรุปเรื่องคำและพยางค์
- ๒) ครูซักถามเพื่อตรวจสอบความเข้าใจในบทเรียน และอธิบายความรู้เพิ่มเติมให้นักเรียน
- ๓) ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๓ คน และช่วยกันหาคำหนึ่งพยางค์ สองพยางค์ สามพยางค์ ไปจนถึงจำนวนพยางค์ที่มากที่สุดเท่าที่จะหาได้จากหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารเก่าที่นักเรียนเตรียมมาอย่างละ ๓ – ๕ คำ แล้วพิจารณาว่า เป็นคำภาษาไทยหรือคำภาษาอื่น
- ๔) นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานที่หน้าชั้นเรียน
- ๕) ครูให้คำแนะนำ ดิชมตามเห็นสมควร

๓. ขั้นสรุปและประยุกต์

- ๑) นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับคำและพยางค์ในภาษาไทย และบันทึกความรู้ที่ได้รับลงในสมุด
- ๒) นักเรียนแต่ละคนทำใบงานที่ ๑.๕ เป็นการบ้าน

ชั่วโมงที่ ๔

๑. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ๑) นักเรียนทบทวนความรู้ที่ได้เรียนไปแล้ว

๒. ขั้นสอน

- ๑) นักเรียนและครู สรุปความรู้เรื่อง คำและพยางค์ในภาษาไทย
- ๒) ครูซักถามเพื่อตรวจสอบความเข้าใจในบทเรียน และอธิบายความรู้เพิ่มเติมให้นักเรียน
- ๓) ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๔ – ๕ คน แล้วให้สร้างบทละครขนาดสั้นที่ส่งเสริมเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
- ๔) นักเรียนนำเสนอผลงานที่หน้าชั้น หรืออาจแสดงเป็นละครสั้น หรือครูอาจให้นักเรียนไปบันทึกเสียงลงซีดีและนำมาส่งในภายหลัง
- ๕) นักเรียนแต่ละคนทำแบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ที่ ๑
- ๖) เมื่อนักเรียนทุกคนทำแบบทดสอบเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยแบบทดสอบ

๓. **ขั้นสรุปและประยุกต์**

๑) นักเรียนสรุปความรู้ทั้งหมดที่ได้รับจากการศึกษาเรื่อง คำ พยางค์ และประโยคในภาษาไทย

๘. **สื่อ/แหล่งเรียนรู้**

๑. หนังสือเรียนวิชาภาษาไทย ๕

๒. ใบงานที่ ๑.๑ – ๑.๕

๓. หนังสือพิมพ์ หรือนิตยสารเก่า

๔. บัตรคำเปล่า

๕. สีมะจิก หรือปากกาเส้นใหญ่สำหรับเขียนคำในบัตรคำ

๔. บัตรอักษร

๑๐. **การบูรณาการ**

บูรณาการกับกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒

วิชา ภาษาไทย ๕ ภาคเรียนที่ ๑

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

ภาคเรียนที่ ๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒

เรื่อง การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ

เวลา ๓ ชั่วโมง

๑. เป้าหมายการเรียนรู้

มีความรู้ความเข้าใจกระบวนการฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และสามารถนำความรู้ดังกล่าวไปใช้พิจารณาความน่าเชื่อถือของสารต่างๆที่ได้ฟังและได้ดู

๒. สาระสำคัญ

ในชีวิตประจำวันจำเป็นต้องใช้การฟังและการดูอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อนำสารไปใช้ให้เป็นประโยชน์ โดยการพิจารณาแยกแยะเนื้อหาเป็นส่วนๆ ตามรูปแบบ เนื้อหา กลวิธี และภาษาที่ใช้ซึ่งเป็นกระบวนการที่จะต้องใช้ความคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล

๓. มาตรฐานและตัวชี้วัด

สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท ๓.๑ สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิดและความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด : สิ่งที่นักเรียนฟังรู้และปฏิบัติได้

๒. วิเคราะห์ แนวคิด การใช้ภาษา และความน่าเชื่อถือจากเรื่องที่ฟัง และดูอย่างมีเหตุผล

๖. มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด

๔. สาระการเรียนรู้

๑. ความหมายของการฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ

๒. กระบวนการฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ

๕. จุดประสงค์การเรียนรู้

K (Knowledge) ความรู้ ความเข้าใจ	P (Practice) การฝึกปฏิบัติ	A (Attitude) คุณลักษณะอันพึงประสงค์
๑. นักเรียนเห็นความสำคัญของการฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ ๒. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจกระบวนการฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ	๑. นักเรียนสามารถอธิบายกระบวนการฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ ๒. นักเรียนสามารถฟังและดูได้อย่างมีวิจารณญาณ	๑. รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์ ๒. ซื่อสัตย์ ๓. มีวินัย ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๕. อยู่อย่างพอเพียง ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน ๗. รักความเป็นไทย ๘. มีจิตสาธารณะ

๖. การวัดและประเมินผล

๑. เครื่องมือวัดและประเมินผล

๑. แบบทดสอบหน่วยการเรียนรู้
๒. ใบงาน
๓. แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
๔. แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
๕. แบบสังเกตสมรรถนะของนักเรียน
๖. แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

๒. วิธีวัดผล

๑. ตรวจแบบทดสอบหน่วยการเรียนรู้
๒. ตรวจใบงาน
๓. ตรวจและสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
๔. สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
๕. สังเกตสมรรถนะของนักเรียน
๖. สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

๓. เกณฑ์การวัดและประเมินผล

๑. การประเมินผลจากแบบทดสอบ ต้องผ่านเกณฑ์การทดสอบเกินร้อยละ ๕๐

๒. การประเมินจากแบบตรวจใบงาน ต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน เรื่องความรู้ความเข้าใจการนำไปใช้ทักษะ และจิตพิสัย ทุกช่องเกินร้อยละ ๕๐

๓. การประเมินผลจากการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน คือ เกินร้อยละ ๕๐

๔. การประเมินผลจากการสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล เกณฑ์ผ่านการประเมิน ต้องไม่มีช่องปรับปรุง

๕. การประเมินผลจากการสังเกตสมรรถนะของนักเรียน คะแนนขึ้นอยู่กับการประเมิน

ตามสภาพจริง

๖. การประเมินผลจากการสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน คะแนนขึ้นอยู่กับการประเมินตามสภาพจริง

๔. หลักฐาน/ผลงาน

๑. ผลการทำแบบทดสอบ

๒. ผลการทำใบงาน

๕. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ ๑

๑. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑) ครูให้นักเรียนดูตัวอย่างโฆษณาจากรายการโทรทัศน์ ๑ ตัวอย่าง

๒) นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโฆษณาที่ได้ดู

๓) ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

๒. ขั้นสอน

๑) นักเรียนศึกษาหนังสือเรียนวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เรื่อง การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ

๒) ครูซักถามนักเรียนเพื่อเป็นการตรวจสอบความรู้ที่ได้จากการศึกษา

๓) ครูให้นักเรียนชม การ์ตูน วิถีธรรมตามรอยพ่อ และตอบคำถามต่อไปนี้

๑. เนื้อหากำรตูน เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร

๒. สารสำคัญของเรื่องต้องการเสนอคืออะไร

๓. เจตนาในการเสนอเรื่องคืออะไร

๔. ผู้ส่งสารมีความคิดเห็นอย่างไร

๕. สารที่ฟังและดูน่าเชื่อถือหรือเป็นประโยชน์หรือไม่

๔) นักเรียนร่วมกันอภิปรายความคิดเห็นจากการ์ตูน วิถีธรรมตามรอยพ่อ ที่ได้ฟังและดู

๕) นักเรียนทำใบงานฝึกประสบการณ์ เรื่องการฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ

๓. ขั้นสรุปและประยุกต์

๑) นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้เรื่องการฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และบันทึกความรู้ที่เป็นประโยชน์ลงสมุดภาษาไทย

ชั่วโมงที่ ๒

๑. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑) นักเรียนทบทวนบทเรียนที่เรียนไปแล้ว

๒. ขั้นสอน

๑) ครูให้นักเรียนดูภาพยนตร์สั้น หรือละครสั้นที่มีข้อคิดคติเตือนใจอย่างชัดเจน (เช่น ๘๔,๐๐๐ พระธรรมชั้น หรือ ฟ้ามี่ตา) จำนวน ๑ เรื่อง แล้วให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

๑. เนื้อหาของภาพยนตร์หรือละครที่ดูเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
๒. สารสำคัญของภาพยนตร์หรือละครที่ได้ดูต้องการเสนอคืออะไร
๓. เจตนาในการเสนอเรื่องคืออะไร
๔. ผู้ส่งสารมีความคิดเห็นอย่างไร
๕. เรื่องที่ดูน่าเชื่อถือหรือเป็นประโยชน์หรือไม่ อย่างไร

๒) นักเรียนร่วมกันอภิปรายความคิดเห็นหลังจากดูภาพยนตร์หรือละครที่กำหนดให้

๓) ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสารประโยชน์ที่ได้รับจากการดูภาพยนตร์หรือละครที่กำหนดให้

๓. ขั้นสรุปและประยุกต์

๑) นักเรียนบันทึกความรู้ที่เป็นประโยชน์จากการชมภาพยนตร์หรือละครที่กำหนดให้ลงสมุดภาษาไทย

๒) ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๔ – ๕ คน แล้วให้นักเรียนหาสารที่น่าสนใจกลุ่มละ ๑ เรื่อง เพื่ออ่านให้เพื่อนนักเรียนกลุ่มอื่นๆ ฟัง กำหนดให้ทำเป็นการบ้าน และนำสารที่หาได้มานำเสนอในคาบเรียนต่อไป

ชั่วโมงที่ ๓

๑. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ๑) นักเรียนทบทวนความรู้ที่ได้เรียนไปแล้ว
- ๒) ครูซักถามเพื่อตรวจสอบความเข้าใจในบทเรียน

๒. ขั้นสอน

- ๑) นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอสารที่ได้เตรียมมา อ่านให้เพื่อนนักเรียนฟัง เพื่อนนักเรียนพิจารณาสารที่ได้ฟังตามกระบวนการฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ
- ๒) ครูซักถามเพื่อตรวจสอบความเข้าใจเรื่องที่ฟัง และแนะนำ ดิษฐ์ผู้นำเสนอและผู้แสดงความคิดเห็นตามเห็นสมควร
- ๓) นักเรียนแต่ละคนทำแบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ที่ ๒
- ๔) เมื่อนักเรียนทุกคนทำแบบทดสอบเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยแบบทดสอบ

๓. ขั้นสรุปและประยุกต์

- ๑) นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้เรื่องการฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ

๔. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

๑. หนังสือเรียนวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
๒. ใบงานเสริมทักษะ เรื่องการฟังและการดูอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
๓. โฆษณาทางโทรทัศน์
๔. การ์ตูนเรื่อง วิถีธรรมตามรอยพ่อ
๕. ภาพยนตร์ หรือละครสั้น

๕. การบูรณาการ

บูรณาการกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการชมภาพยนตร์ หรือละคร และชมการ์ตูนเพื่อวิเคราะห์วิจารณ์ตามหลักกระบวนการการฟังและการดู

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓

วิชา ภาษาไทย ๕ ภาคเรียนที่ ๑

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

ภาคเรียนที่ ๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การพูดสรุปแนวคิดและการพูด แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู

เวลา ๓ ชั่วโมง

๑. เป้าหมายการเรียนรู้

มีความรู้ความเข้าใจกระบวนการพูดสรุปแนวคิด และการพูดแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู และสามารถนำความรู้ดังกล่าวไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

๒. สาระสำคัญ

การพูดเป็นการสื่อสารที่นักเรียนใช้ในชีวิตประจำวันมากที่สุด ผู้ที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตมักจะเป็นผู้ที่มีความสามารถทางการพูด การพูดที่สำคัญอีกประเภทหนึ่งคือการพูดสรุปแนวคิด และการพูดแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่นักเรียนได้ฟังหรือดู

๓. มาตรฐานและตัวชี้วัด

สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท ๓.๑ สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิดและความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด : สิ่งที่นักเรียนฟังรู้และปฏิบัติได้

๑. สรุปแนวคิดและแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู

๔. สาระการเรียนรู้

๑. การพูดสรุปแนวคิดจากเรื่องที่ฟังและดู

๒. การพูดแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู

๕. จุดประสงค์การเรียนรู้

K (Knowledge) ความรู้ ความเข้าใจ	P (Practice) การฝึกปฏิบัติ	A (Attitude) คุณลักษณะอันพึงประสงค์
๑. นักเรียนเห็นความสำคัญของการพูดสรุปแนวคิดและการพูดแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู ๒. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจหลักการพูดสรุปแนวคิด และการพูดแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู	๑. นักเรียนสามารถอธิบายหลักการพูดสรุปแนวคิด และการพูดแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู ๒. นักเรียนสามารถพูดสรุปแนวคิด และพูดแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู	๑. รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์ ๒. ซื่อสัตย์ ๓. มีวินัย ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๕. อยู่อย่างพอเพียง ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน ๗. รักความเป็นไทย ๘. มีจิตสาธารณะ

๖. การวัดและประเมินผล

๑. เครื่องมือวัดและประเมินผล

๑. แบบทดสอบหน่วยการเรียนรู้
๒. ใบงาน
๓. แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
๔. แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
๕. แบบสังเกตสมรรถนะของนักเรียน
๖. แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

๒. วิธีวัดผล

๑. ตรวจแบบทดสอบหน่วยการเรียนรู้
๒. ตรวจใบงาน
๓. ตรวจและสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
๔. สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
๕. สังเกตสมรรถนะของนักเรียน
๖. สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

๓. เกณฑ์การวัดและประเมินผล

๑. การประเมินผลจากแบบทดสอบ ต้องผ่านเกณฑ์การทดสอบเกินร้อยละ ๕๐

๒. การประเมินจากแบบตรวจใบงาน ต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน เรื่องความรู้ความเข้าใจการนำไปใช้ทักษะ และจิตพิสัย ทุกช่องเกินร้อยละ ๕๐

๓. การประเมินผลจากการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน คือ เกินร้อยละ ๕๐

๔. การประเมินผลการสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล เกณฑ์ผ่านการประเมิน ต้องไม่มีช่องปรับปรุง

๕. การประเมินผลการสังเกตสมรรถนะของนักเรียน คะแนนขึ้นอยู่กับ การประเมิน ตามสภาพจริง

๖. การประเมินผลการสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน คะแนนขึ้นอยู่กับ การประเมินตามสภาพจริง

๗. หลักฐาน/ผลงาน

๑. ผลการทำแบบทดสอบ

๒. ผลการทำใบงาน

๓. ผลการทำแบบบันทึกการฟังและการดู (ของนักเรียน)

๘. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ ๑

๑. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑) ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ที่นักเรียนชอบ ให้นักเรียนบอกเหตุผลที่ประทับใจรายการโทรทัศน์นั้นๆ

๒) ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

๒. ขั้นสอน

๑) นักเรียนศึกษาหนังสือเรียนวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เรื่อง การพูดสรุปแนวคิด และการพูดแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู

๒) ครูซักถามนักเรียนเพื่อเป็นการตรวจสอบความรู้ที่ได้จากการศึกษา

๓) ครูให้นักเรียนฟังเพลง “สยามมานุสติ” พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว แล้วทำแบบบันทึกการฟังในใบงานที่ ๓.๑

๔) นักเรียนร่วมกันอภิปรายความคิดเห็นจากบทเพลงที่ได้ฟัง

๕) นักเรียนทำใบงานที่ ๓.๔ และ ๓.๕

๖) ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปแนวคิด และอภิปรายแสดงความคิดเห็นจากบทกวีในใบงานที่ ๓.๔ และ ๓.๕

๓. ขั้นสรุปและประยุกต์

๑) นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การพูดสรุปแนวคิด และการพูดแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู และบันทึกความรู้ที่เป็นประโยชน์ลงสมุดภาษาไทย

ชั่วโมงที่ ๒

๑. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑) นักเรียนทบทวนบทเรียนที่เรียนไปแล้ว

๒. ขั้นสอน

๑) ครูให้นักเรียนดูละครสั้นเรื่อง “ฟ้ามิดา” (ซึ่งเป็นละครชุดที่นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับเรื่อง ผลกรรม) แล้วให้นักเรียนทำแบบบันทึกการฟังและการดู ดังนี้

แบบบันทึกการฟังและดู

วัน..... เดือน..... ปี..... ที่บันทึกการฟังและการดู

เรื่อง.....

ประเภทของสาร.....

สาระสำคัญที่ได้

.....
.....
.....

คติ ข้อคิดที่ได้

.....
.....

ข้อคิดเห็นส่วนบุคคลที่มีต่อเรื่องที่ฟังและดู

.....
.....
.....

ชื่อผู้บันทึก.....

๒) นักเรียนร่วมกันอภิปรายความคิดเห็นหลังจากดูภาพยนตร์ที่กำหนดให้

๓) ครูและนักเรียนร่วมกันพูดแสดงความคิดเห็น และสรุปสาระประโยชน์ที่ได้รับจากการดูภาพยนตร์ที่กำหนดให้

๔) นักเรียนแต่ละคนทำแบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ที่ ๓

๕) เมื่อนักเรียนทุกคนทำแบบทดสอบเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยแบบทดสอบ

๓. ขั้นสรุปและประยุกต์

๑) นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การพูดสรุปแนวคิด และการพูดแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู

๘. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

๑. หนังสือเรียนวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

๒. ใบงานที่ ๓.๑ – ๓.๓

๓. เพลง “สยามมานุสติ” พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

๔. ละครชุด “ฟ้ามีตา”

๑๐. การบูรณาการ

บูรณาการกับกลุ่มสาระศิลปศึกษา เรื่องดนตรีและนาฏศิลป์ ในการชมภาพยนตร์ และฟังเพลง เพื่อการพูดสรุปแนวคิด และการพูดแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔		
วิชา ภาษาไทย ๕ ภาคเรียนที่ ๑	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕	ภาคเรียนที่ ๑
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔	เรื่อง การเขียนเรียงความ	เวลา ๓ ชั่วโมง

๑. เป้าหมายการเรียนรู้

มีความรู้ความเข้าใจความหมาย องค์ประกอบ ขั้นตอน กลวิธี และมารยาทในการเขียนเรียงความและเห็นความสำคัญของการใช้ทักษะการเขียนเรียงความเพื่อพัฒนางานเขียนต่อไป

๒. สาระสำคัญ

เรียงความเป็นงานเขียนประเภทหนึ่งของผู้เขียนเรียบเรียงข้อมูลและนำเสนออย่างมีศิลปะ นักเรียนควรเรียนรู้และหมั่นฝึกฝนการเขียนเรียงความเพื่อให้เป็นพื้นฐานการเขียนประเภทอื่นต่อไป

๓. มาตรฐานและตัวชี้วัด

สาระที่ ๒ การเขียน

มาตรฐาน ท ๒.๑ ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด : สิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้

๒. เขียนเรียงความ

๔. สาระการเรียนรู้

- ความหมายของการเขียนเรียงความ
- มารยาทในการเขียนเรียงความ
- ขั้นตอนการเขียนเรียงความ
- องค์ประกอบของการเขียนเรียงความ
- กลวิธีการเขียนเรียงความ

๕. จุดประสงค์การเรียนรู้

K (Knowledge) ความรู้ ความเข้าใจ	P (Practice) การฝึกปฏิบัติ	A (Attitude) คุณลักษณะอันพึงประสงค์
๑. นักเรียนเห็นความสำคัญของการเขียนเรียงความ ๒. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจความหมายองค์ประกอบ ขั้นตอน กลวิธี และมารยาทในการเขียน	๑. นักเรียนสามารถเขียนเรียงความได้ถูกต้องตามขั้นตอนการเขียน	๑. รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์ ๒. ซื่อสัตย์ ๓. มีวินัย ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๕. อยู่อย่างพอเพียง ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน ๗. รักความเป็นไทย ๘. มีจิตสาธารณะ

๖. การวัดและประเมินผล

๑. เครื่องมือวัดและประเมินผล

๑. แบบทดสอบหน่วยการเรียนรู้
๒. ใบงาน
๓. แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
๔. แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
๕. แบบสังเกตสมรรถนะของนักเรียน
๖. แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

๒. วิธีวัดผล

๑. ตรวจแบบทดสอบหน่วยการเรียนรู้
๒. ตรวจใบงาน
๓. ตรวจและสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
๔. สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
๕. สังเกตสมรรถนะของนักเรียน
๖. สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

๓. เกณฑ์การวัดและประเมินผล

๑. การประเมินผลจากแบบทดสอบ ต้องผ่านเกณฑ์การทดสอบเกินร้อยละ ๕๐
๒. การประเมินจากแบบตรวจใบงาน ต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน เรื่องความรู้ความเข้าใจการนำไปใช้ทักษะ และจิตพิสัย ทุกช่องเกินร้อยละ ๕๐
๓. การประเมินผลจากการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน คือ เกินร้อยละ ๕๐
๔. การประเมินผลจากการสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล เกณฑ์ผ่านการประเมิน ต้องไม่มีช่องปรับปรุง
๕. การประเมินผลจากการสังเกตสมรรถนะของนักเรียน คะแนนขึ้นอยู่กับ การประเมิน ตามสภาพจริง
๖. การประเมินผลจากการสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน คะแนนขึ้นอยู่กับ การประเมินตามสภาพจริง

๔. หลักฐาน/ผลงาน

๑. ผลการทำแบบทดสอบ
๒. ผลการทำใบงาน
๓. เรียงความ เรื่อง “หน้าที่พลเมือง”

๕. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ ๑

๑. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ๑) ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับประสบการณ์การเขียนเรียงความ เช่น นักเรียนเขียนเรียงความเรื่องอะไร มีขั้นตอนการวางแผนการเขียนอย่างไร
- ๒) ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

๒. ขั้นสอน

- ๑) นักเรียนศึกษาหนังสือเรียนวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เรื่อง การเขียนเรียงความ
- ๒) ครูซักถามนักเรียนเพื่อเป็นการตรวจสอบความรู้ที่ได้จากการศึกษาการเขียนเรียงความ
- ๓) นักเรียนทำใบงานที่ ๔.๑
- ๔) ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยใบงาน ที่ ๔.๑
- ๕) ครูให้นักเรียนฝึกเขียนเรียงความขนาดสั้น เรื่อง “ความรักของแม่” ในใบงานที่ ๔.๒
- ๖) ครูคัดเลือกผลงานของนักเรียนที่เขียนได้ดีที่สุด ๒ – ๓ ผลงาน แล้วให้นักเรียนเจ้าของผลงานอ่านเรียงความให้เพื่อนๆ ฟัง

๗) ครูคอยให้คำแนะนำ ดิชมการเขียนเรียงความของนักเรียนตามเห็นสมควร

๓. ขั้นสรุปและประยุกต์

๑) นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การเขียนเรียงความ และบันทึกความรู้ที่เป็นประโยชน์ลงสมุดภาษาไทย

๒) นักเรียนทำใบงานที่ ๔.๓ เป็นการบ้าน

ชั่วโมงที่ ๒

๑. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑) นักเรียนทบทวนบทเรียนที่เรียนไปแล้ว

๒. ขั้นสอน

๑) ครูให้นักเรียนระดมความคิดเกี่ยวกับมารยาทในการเขียนโดยทั่วไป และข้อควรคำนึงในการเขียนเรียงความ

๒) ครูให้นักเรียนเขียนเรียงความตามหัวข้อ “ลืมนรัก ลืมใจ ด้วยสวนพฤกษศาสตร์ในโรงเรียน” ขนาดความยาว ๒๕ – ๓๐ บรรทัด โดยให้นักเรียนกำหนดโครงเรื่องการเขียนเรียงความให้ชัดเจนด้วย

๓) นักเรียนวางโครงเรื่องและเขียนเรียงความตามที่ตนกำหนด

๔) ครูคอยให้คำแนะนำการเขียนเรียงความของนักเรียน

๓. ขั้นสรุปและประยุกต์

๑) นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การเขียนเรียงความ

ชั่วโมงที่ ๓

๑. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑) นักเรียนทบทวนบทเรียนที่เรียนไปแล้ว

๒. ขั้นสอน

๑) จากการเขียนเรียงความของนักเรียนเมื่อคาบเรียนที่ผ่านมา ครูคัดเลือกผลงานของนักเรียนที่เขียนได้ดีที่สุด ๒ – ๓ ผลงาน แล้วให้นักเรียนเจ้าของผลงานอ่านเรียงความให้เพื่อนๆ ฟัง

๒) ครูคอยให้คำแนะนำ ดิชมการเขียนเรียงความของนักเรียนตามเห็นสมควร

๓) นักเรียนแต่ละคนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงบันดาลใจในการเขียนเรียงความ เรื่อง “ลืมนรัก ลืมใจ ด้วยสวนพฤกษศาสตร์”

๓. ขั้นสรุปและประยุกต์

- ๑) นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การเขียนเรียงความ

๕. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

๑. ใบความรู้เรื่องส่วนประกอบของเรียงความ
๒. ใบความรู้เรื่องสวนพฤกษศาสตร์ในโรงเรียน

๑๐. การบูรณาการ

บูรณาการกับโครงการสวนพฤกษศาสตร์ในโรงเรียน โดยให้นักเรียนเขียนเรียงความหัวข้อ “ลืมนรัก ลืมใจ ด้วยสวนพฤกษศาสตร์”

วิชา ภาษาไทย ๕ ภาคเรียนที่ ๑	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕	ภาคเรียนที่ ๑
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕	
	เรื่อง การเขียนย่อความ	เวลา ๔ ชั่วโมง

๑. เป้าหมายการเรียนรู้

มีความรู้ความเข้าใจความหมาย หลักการเขียนย่อความ รูปแบบการเขียนย่อความ และประโยชน์จากการเขียนย่อความ และเห็นความสำคัญของการเขียนย่อความเพื่อบันทึกความรู้และข้อมูลที่เป็นประโยชน์

๒. สาระสำคัญ

การย่อความคือ การเขียนเพื่อเก็บใจความ หรือเนื้อหาสำคัญของเนื้อเรื่องมาเรียบเรียง โดยคงใจความสำคัญของเรื่องไว้เหมือนเดิม การเขียนย่อความควรคำนึงถึงหลักการย่อความและรูปแบบของการย่อความตามประเภทของสาร การย่อความมีความสำคัญต่อการศึกษา นักเรียนจึงจำเป็นต้องฝึกฝนให้มีความชำนาญ

๓. มาตรฐานและตัวชี้วัด

สาระที่ ๒ การเขียน

มาตรฐาน ท ๒.๑ ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด : สิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้

๓. เขียนย่อความจากสื่อที่มีรูปแบบ และเนื้อหาหลากหลาย

๔. สาระการเรียนรู้

๑. ความหมายของการเขียนย่อความ

๒. หลักการเขียนย่อความ

๓. แบบขึ้นต้นของย่อความ

๔. ประโยชน์จากย่อความ

๕. จุดประสงค์การเรียนรู้

K (Knowledge) ความรู้ ความเข้าใจ	P (Practice) การฝึกปฏิบัติ	A (Attitude) คุณลักษณะอันพึงประสงค์
๑. นักเรียนเห็นความสำคัญของการเขียนย่อความ ๒. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจความหมาย หลักการเขียนย่อความ รูปแบบการเขียนย่อความ และประโยชน์จากการเขียนย่อความ	๑. นักเรียนสามารถเขียนย่อความได้ถูกต้องตามหลักการเขียนย่อความ	๑. รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์ ๒. ซื่อสัตย์ ๓. มีวินัย ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๕. อยู่อย่างพอเพียง ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน ๗. รักความเป็นไทย ๘. มีจิตสาธารณะ

๖. การวัดและประเมินผล

๑. เครื่องมือวัดและประเมินผล

๑. แบบทดสอบหน่วยการเรียนรู้
๒. ใบงาน
๓. แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
๔. แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
๕. แบบสังเกตสมรรถนะของนักเรียน
๖. แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

๒. วิธีวัดผล

๑. ตรวจแบบทดสอบหน่วยการเรียนรู้
๒. ตรวจใบงาน
๓. ตรวจและสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
๔. สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
๕. สังเกตสมรรถนะของนักเรียน
๖. สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

๓. เกณฑ์การวัดและประเมินผล

๑. การประเมินผลจากแบบทดสอบ ต้องผ่านเกณฑ์การทดสอบเกินร้อยละ ๕๐
๒. การประเมินจากแบบตรวจใบงาน ต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน เรื่องความรู้ความเข้าใจการนำไปใช้ทักษะ และจิตพิสัย ทุกช่องเกินร้อยละ ๕๐
๓. การประเมินผลจากการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน คือ เกินร้อยละ ๕๐
๔. การประเมินผลจากการสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล เกณฑ์ผ่านการประเมิน ต้องไม่มีช่องปรับปรุง
๕. การประเมินผลจากการสังเกตสมรรถนะของนักเรียน คะแนนขึ้นอยู่กับการประเมินตามสภาพจริง
๖. การประเมินผลจากการสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน คะแนนขึ้นอยู่กับการประเมินตามสภาพจริง

๗. หลักฐาน/ผลงาน

๑. ผลการทำแบบทดสอบ
๒. ผลการทำใบงาน

๘. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ ๑

๑. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ๑) ครูเลือกนักเรียน ๒ – ๓ คนให้อ่านนิทานที่กำหนดให้ ดังนี้

นิทานเวตาล เรื่องที่ ๒

ศ.ดร.ศักดิ์ศรี แย้มนาคา

พระราชประวัติกรมเสนาบดีจกกลับไปที่ดินอโศกอีกครั้งหนึ่งเพื่อจับตัวเวตาล เมื่อเสด็จไปถึงที่นั่น ทรงทอดส่ายพระเนตรดูโดยรอบในความมืดอันมีแสงไฟเรือง ๆ จากจิตกาธานส่องมา ในที่สุดก็พบศพนั้นนอนหงายอยู่บนพื้นดินกำลังกรนอยู่ จึงเข้าไปจับตัวศพนั้นซึ่งมีเวตาลสิงอยู่ตัวฉิ่งบนบ่า และรีบดำเนินไปอย่างรวดเร็วเพื่อไปยังที่ซึ่งนัดไว้กับโยคีसानติศีล เวตาลซึ่งแขวนอยู่บนบ่าก็เริ่มกล่าวทำลายความเงียบขึ้นว่า

"โอ ราชะ ภาระที่พระองค์ต้องทนแบกไว้นี้ช่างสาหัสสากรรจ์เสียจริง ๆ ไม่เหมาะสมแก่พระองค์เลย ถ้ากระไรข้าจะเล่านิทานให้ฟังสักเรื่องหนึ่ง เพื่อจะได้ทรงเพลิดเพลิน ขอให้ทรงฟังเถิด"

บนฝั่งของแม่น้ำยมนา ณ ที่แห่งนั้น เป็นเขตคามที่กำหนดไว้สำหรับพวกพราหมณ์โดยเฉพาะ มีชื่อว่าหมู่บ้านพรหมสถล ในหมู่บ้านนี้มีพราหมณ์ผู้หนึ่งอาศัยอยู่ มีชื่อว่า อคนิสวามิน เป็นผู้ที่เจนจบในคัมภีร์พระเวททั้งปวง (คือคัมภีร์ไตรเวท ประกอบด้วยคัมภีร์ฤคเวท ยชุรเวท และสามเวท ต่อมาภายหลังได้เพิ่มเข้า

ไปอีกคัมภีร์หนึ่ง คืออถรรพเวท จึงเรียกว่า จตุรเวท) พราหมณ์ผู้นี้มีบุตรสาวแสนสวยผู้หนึ่งชื่อว่า มันทรวดี ความงามของนางล้ำเลิศหาที่เปรียบมิได้ราวกับเป็นผลงานที่พระพรหมทรงสรรค์สร้างขึ้น และเมื่อนางได้กำเนิดมาแล้วก็ดูเหมือนว่าท้าวธาดาเธอทรงสิ้นเชื้อไขในเทพอัปสรทั้งปวงโดยสิ้นเชิง เมื่อนางเจริญวัยเป็นสาว แรกนั้นปรากฏว่ามีพราหมณ์หนุ่มสามคนเดินทางมาจากแคว้นกันยกุลพะชะ พราหมณ์เหล่านี้เป็นผู้แตกฉานในศาสตร์ทั้งปวงเท่าเทียมกัน และพราหมณ์แต่ละคนก็มุ่งมาสู่ขอมันทรวดีโหมงามจากบิดาของนาง ต่างคนต่างก็สาบานว่าถ้านางแต่งงานกับคนอื่น ตนก็จะฆ่าตัวตาย แต่บิดาของนางก็มีได้ยกนางให้แก่ใคร เพราะเกรงว่าถ้ายกให้คนหนึ่ง อีกสองคนก็จะฆ่าตัวตายเสีย ดังนั้นนางจึงคงอยู่เป็น โสดเรื่อยมามิได้คิดแต่งงานกับใคร และพราหมณ์ทั้งสามก็ยังคงพักอยู่ที่นั่นเรื่อยมา ทั้งกลางวันและกลางคืนก็เฝ้าแต่มองดูพักตร์ของนางอันงาม เปล่งปลั่งราวกับสมบูรณจันทร์ (พระจันทร์เต็มดวง) ต่างก็ไม่ได้กิน ไม่ได้นอน ทำตนราวกับนกโกระ (นกเขาไฟ ตามนิยายโบราณกล่าวว่า "ยังชีพอยู่ได้ด้วยแสงจันทร์") ซึ่งอาศัยแสงจันทร์เป็นอาหารฉะนั้น

ต่อมานางมันทรวดีล้มป่วยเป็นไขอย่างรุนแรง นางมีอาจะทนทานต่อพิษไข้ได้ก็ถึงแก่ความตาย พราหมณ์หนุ่มทั้งสามมีความเศร้าโศกอย่างยิ่ง นำร่างอันเป็นศพของนางไปสู่ป่าช้า สวดให้แก่นางด้วยความรัก และเผาศพนางที่จิตกาธาน พราหมณ์หนุ่มคนหนึ่งสร้างกระท่อมน้อยขึ้นตรงที่ใกล้ เอาเถาถ่านองครของนางมาโปรยลงบนเตียงและนอนทับบนพื้น เขายังชีพไปวันหนึ่ง ๆ ด้วยการถือกะลาขออาหารกินตามมีตามเกิด พราหมณ์คนที่สองรวบรวมกระดูกของนางเอาไปทิ้งในแม่น้ำคงคาอันศักดิ์สิทธิ์ ส่วนพราหมณ์คนที่สามถือเพศเป็นโยคีท่องเที่ยวพเนจรไปยังดินแดนต่าง ๆ

โยคีเดินทางผ่านแคว้นต่าง ๆ เรื่อยมาจนถึงหมู่บ้านแห่งหนึ่งชื่อวัชรโลก จึงเข้าไปภิกขาจารที่บ้าน พราหมณ์ผู้หนึ่ง ท่านพราหมณ์ได้ต้อนรับเขาด้วยอัธยาศัยอันดียิ่ง เขาจึงนั่งบริโภคอาหารในบ้านพราหมณ์ผู้นั้น ขณะนั้นมีเสียงทากร้องจ้ำจื้นมาและร้องติดต่อกันไม่หยุด ไม่มีใครจะห้ามให้หยุดได้ นางพราหมณ์ผู้เป็นมารดาบันดาลโทสะจึงจับทารกขึ้นมาแล้วโยนโครมลงไปในกองไฟ เด็กถูกไฟเผาจนกลายเป็นเถาถ่าน โยคีผู้นั่งกินอาหารอยู่เงียบ ๆ แลเห็นเหตุการณ์โดยตลอดก็ตกใจ รู้สึกสยดสยองจนขนหัวลุกชัน ร้องออกมาว่า "พุทโธ พุทโธเอ๋ย นี่ข้าเข้ามาในบ้านของพราหมณ์รักษาสหรือนี่ ข้าไม่กินอะไรแล้ว เพราะการเสพอาหารในบ้านของพราหมณ์ปีศาจเช่นนี้เป็นบาปกรรมอย่างมหันต์ไม่ว่าจะเป็นอาหารชนิดใดก็ตาม"

ขณะเมื่อเขากล่าวดังนี้ พราหมณ์ผู้ศฤงคารดี (เจ้าของบ้าน) จึงพูดว่า

"อย่าตกอกตกใจไปเลย ท่านจงคอยดู ข้าจะชุบชีวิตเด็กคนนี้ขึ้นใหม่ โดยการร่ายมนตร์อันศักดิ์สิทธิ์ คูลี"

เมื่อกล่าวดังนี้แล้ว มหาพราหมณ์ก็เดินไปหยิบคัมภีร์มหาเวทอันศักดิ์สิทธิ์มาเปิดออกแล้วสวดมนต์บทหนึ่ง ขณะที่สวดอยู่ก็เอาจีเถ้าโปรยลงในกองไฟ พอสวดจบลง เด็กก็ฟื้นคืนชีวิตขึ้นมาใหม่ มีลักษณะและองค์าพพ (อวัยวะ) เหมือนเดิมทุกประการ พราหมณ์อาคันตุกะเห็นเหตุการณ์เป็นดังนั้นก็ค่อยคลายใจ ลงมือเสพอาหารต่อไปตามปกติ พราหมณ์เจ้าของบ้านเมื่อร่ายมนตร์เสร็จแล้ว ก็เอาคัมภีร์ไปเก็บไว้ที่เดิม ลงมือกินอาหารเสร็จแล้วก็เข้านอนในราตรี พราหมณ์อาคันตุกะก็กระทำเช่นเดียวกัน

พอเห็นพราหมณ์เจ้าของบ้านและภรรยาอนหลับแล้ว โยคีหนุ่มก็ลุกขึ้นค่อย ๆ ย่องไปที่เก็บคัมภีร์ และหยิบเอาไป ตั้งใจจะเอาไปใช้ชุบชีวิตให้แก่นางมันทาวดีผู้เป็นที่รัก โยคีหนุ่มออกจากบ้านนั้นไปพร้อมด้วยคัมภีร์มหาเวท รีบเร่งเดินทางทั้งกลางวันและกลางคืน มุ่งกลับไปยังสุสานที่ตนและพรรคพวกช่วยกันเผาศพนางครั้งนั้น พอมาถึงป่าช้าก็แลเห็นพราหมณ์คนที่สองเดินทางกลับมาแล้วหลังจากที่เอาอัฐิของนางไปโยนแม่น้ำคงคาเพื่อให้นางไปสู่สุคติ และที่สุสานนั้นเช่นกันก็แลเห็นพราหมณ์ผู้เฝ้าอัฐิของนางมาโปรยธูปนอน กำลังหลับอยู่ในกระท่อมที่สร้างไว้ จึงพูดกับพราหมณ์สหายให้รื้อกระท่อมทิ้งเสีย เพื่อตนจะได้ทำพิธีรำยมนตร์มฤตยูชีวิติ (มนตร์ชุบคนตายให้ฟื้นคืนชีวิต พระสุกร์ได้มาจากพระศิวะและสืบทอดกันมาถึงคนรุ่นหลัง) ชุบชีวิตนางขึ้นใหม่ เมื่อรื้อกระท่อมทิ้งแล้วเจ้าถ่านของนางก็

ตกเรียรายอยู่บนพื้นดิน โยคีหนุ่มเมื่อเห็นทุกสิ่งพร้อมแล้วก็เปิดคัมภีร์รำยมนตร์อันศักดิ์สิทธิ์พร้อมกับโปรยฝุ่นลงไปบนพื้นดินผสมผสานกับเจ้าถ่าน มินานพอบมนตร์ดังกล่าวก็ปรากฏร่างนางมันทาวดีขึ้นในกองไฟ นางก้าวออกมาจากกองไฟพิชิด้วยรูปโฉมอันเปล่งปลั่งงดงามยิ่งกว่าเดิม รวกับทองคำที่ถูกไฟชำระแล้วมีความสุกปลั่งผ่องจะนั้น

เมื่อพราหมณ์ทั้งสามแลเห็นนางมันทาวดีผู้งามเจิดจรัสราวเทพอัปสรปรากฏเฉพาะหน้า ต่างคนต่างก็แทบจะคลั่งตายเพราะความรัก และต่างก็ทุ่มเถียงแย่งแย่งกรรมสิทธิ์ในตัวนางด้วยกัน ไม่มีใครยอมเสียสละแก่กัน พราหมณ์ผู้เป็นโยคิกกล่าวว่า "นางต้องเป็นของข้าเพราะข้าเป็นคนรำยมนตร์ศักดิ์สิทธิ์ชุบนางขึ้นมาจากความตาย ข้ายอมมีสิทธิ์ในตัวนาง" พราหมณ์คนที่สองเถียงว่า "นางควรเป็นของข้าเพราะข้าเป็นคนเอาอัฐิของนางไปโปรยลงในแม่น้ำคงคา ทำให้นางสะอาดบริสุทธิ์ด้วยสายน้ำอันศักดิ์สิทธิ์นั้น" และพราหมณ์คนที่สามก็กล่าวขึ้นอย่างเชื่อมั่นเต็มทิวว่า "ข้าเท่านั้นที่ควรจะได้นางเป็นภรรยา เพราะข้าเอาเจ้าถ่านของนางมาเก็บไว้และบำเพ็ญตบะเพื่อนางทุกวัน"

"โอ ราชะ" เวตาลกล่าวยิ้ม ๆ "โปรดตัดสินใจเถิด ว่าในสามคนนี้นางควรจะเป็นของใคร ถ้าพระองค์รู้แล้วแกลังไม่ตอบ พระเศียรของพระองค์จะต้องแยกเป็นเสี่ยง ๆ"

ฝ่ายพระเจ้าตรีวิกรมเสนเมื่อได้ยินเวตาลพูดดังนั้นจึงตรัสว่า "ชายคนที่รำยมนตร์ทำให้นางฟื้นชีวิตขึ้นมานั้น ถึงแม้เขาจะต้องใช้ความสามารถและลำบากลำบากปานใด ก็ควรจะเป็นพ่อของนางเท่านั้น และพราหมณ์คนที่เอาอัฐิของนางไปสู่แม่น้ำคงคาก็ควรจะได้ว่าเป็นลูกของนางอย่างเดียวนั้น ส่วนพราหมณ์ที่เก็บเจ้าถ่านของนางและคงอยู่ที่ป่าช้าถึงกับสร้างที่อยู่ตรงที่เผาศพนาง และบำเพ็ญตบะเพื่อนางนั้นต่างหาก ควรจะได้เป็นสามีของนางโดยแท้ เพราะเขาอยู่กับนางตลอดเวลาที่ได้ทอดทิ้งนางไปไหน แสดงความรักอันเต็มคำต่อนางแม้เพียงนอนบนเจ้าอัฐิของนางโดยมิได้รังเกียจ"

เมื่อเวตาลได้ฟังพระเจ้าตรีวิกรมเสนตรัส ดังนั้น เป็นการละเมิดสัญญาที่ตกลงกัน จึงอันตรายจากบ่าของพระราชาก็กลับไปที่อยู่ของตน แต่พระราชาก็ต้องทนลำบากติดตามหาตัวมันอีก ทั้งนี้ก็เพราะพระองค์ทรงถือมั่นในสัจจะที่ให้ไว้แก่โยคีสานตติส และบุคคลที่มีสัจจะเช่นพระองค์นั้นไม่ว่าจะเป็นใครก็ย่อมจะปฏิบัติเหมือนกันหมด คือต้องทำภาระของตนให้สำเร็จลุล่วงไป ไม่ว่าจะต้องทนลำบากแม้ใหญ่หลวงเพียงไร

๒) ครูให้นักเรียนที่ได้่านนิทานข้างต้น เล่านิทานให้เพื่อนๆ ฟังอย่างย่อๆ โดยให้เล่าทีละ ๑ คน

- ๓) ครูสรุปให้นักเรียนฟังว่า การย่อความเป็นทักษะที่มีประโยชน์ ทำให้ย่อระยะเวลาในการศึกษาข้อมูล โดยเฉพาะการย่อความโดยการเขียนสามารถใช้เป็นสื่อทบทวนความรู้และความจำต่างๆ ได้ศึกษามาแล้วได้ดียิ่ง
- ๔) ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

๒. ขั้นสอน

- ๑) นักเรียนศึกษาหนังสือเรียนวิชาภาษาไทย ๕ เล่ม ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เรื่อง การย่อเรียงความ : ความหมายของการเขียนย่อความ และหลักการเขียนย่อความ หน้า ๔๔ – ๔๕
- ๒) ครูซักถามนักเรียนเพื่อเป็นการตรวจสอบความรู้ที่ได้จากการศึกษาการเขียนย่อความ
- ๓) นักเรียนทำใบงานที่ ๕.๑ จากหนังสือเสริมฝึกประสบการณ์ ภาษาไทย ๕ เล่ม ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
- ๔) ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยใบงาน ที่ ๕.๑

๓. ขั้นสรุปและประยุกต์

- ๑) นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง หลักการย่อเรียงความ และบันทึกความรู้ที่เป็นประโยชน์ลงสมุด ภาษาไทย

ชั่วโมงที่ ๒

๑. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ๑) นักเรียนทบทวนบทเรียนที่เรียนไปแล้ว

๒. ขั้นสอน

- ๑) นักเรียนศึกษาหนังสือเรียนวิชาภาษาไทย ๕ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เรื่องแบบขึ้นต้นของย่อความ
- ๒) ครูซักถามนักเรียนเพื่อเป็นการตรวจสอบความรู้เรื่องแบบขึ้นต้นของย่อความที่ได้จากการศึกษา
- ๓) นักเรียนศึกษาตัวอย่างการเขียนย่อความเรื่อง “ข้าวไทย” จากหนังสือเรียนวิชาภาษาไทย ๕ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
- ๔) นักเรียนทำใบงานที่ ๕.๒ ๕.๔ และ ๕.๕ จากหนังสือเสริมฝึกประสบการณ์ ภาษาไทย ๕ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
- ๕) ครูคัดเลือก หรือขอนักเรียนอาสาสมัคร อ่านการเขียนย่อความจากใบงานของตนให้เพื่อนนักเรียนฟัง ใบงานละ ๑ คน

๓. ขั้นสรุปและประยุกต์

- ๑) ครูให้คำแนะนำ และติชมการเขียนย่อความของนักเรียนตามเห็นสมควร

ชั่วโมงที่ ๓

๑. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ๑) นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง แบบขั้นต้นของย่อความ

๒. ขั้นสอน

- ๑) ครูให้นักเรียนนับเลข ๑ – ๘ ทีละหนึ่งหมายเลข เรียงเป็นรายบุคคล จนครบทั้งชั้นเรียน และกำหนดให้นักเรียนหาสาร ๑ ชนิด เพื่อฝึกเขียนย่อความ ดังมีเนื้อหา ดังนี้

หมายเลข ๑ ร้อยแก้ว นวนิยาย นิทาน เรื่องสั้น ตำนาน

หมายเลข ๒ ประกาศ แถลงการณ์ ระเบียบ คำสั่ง

หมายเลข ๓ สุนทรพจน์ พระราชดำรัส คำปราศรัย

หมายเลข ๔ ปาฐกถา บทความ คำบรรยาย

หมายเลข ๕ จดหมาย หนังสือราชการ พระราชสาส์น

หมายเลข ๖ รายงาน บันทึก

หมายเลข ๗ จดหมายเหตุ จดหมายรายวัน

หมายเลข ๘ ร้อยกรอง

- ๒) นักเรียนหาสารตามที่กำหนดจากห้องสมุด และอินเทอร์เน็ต

- ๓) นักเรียนเขียนย่อความตามรูปแบบที่เหมาะสมกับสารที่ได้ค้นคว้ามา

- ๔) ครูให้คำแนะนำ และติชมการเขียนย่อความของนักเรียนตามเห็นสมควร

๓. ขั้นสรุปและประยุกต์

- ๑) นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การเขียนย่อความ

ชั่วโมงที่ ๔

๑. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ๑) นักเรียนทบทวนบทเรียนที่เรียนไปแล้ว

๒. ขั้นสอน

- ๑) ครูให้นักเรียนร่วมกันระดมความคิดเกี่ยวกับประโยชน์ของการเขียนเรียงความ
- ๒) นักเรียนบันทึกข้อสรุปที่ได้จากการระดมความคิดลงสมุดภาษาไทย
- ๓) นักเรียนแต่ละคนทำแบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ ตอนที่ ๑ – ๔ จากหนังสือเสริมฝึกประสบการณ์ ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
- ๔) เมื่อนักเรียนทุกคนทำแบบทดสอบเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยแบบทดสอบ

๓. ขั้นสรุปและประยุกต์

- ๑) นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การเขียนย่อความ

๕. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

๑. หนังสือเรียนวิชาภาษาไทย ๕ เล่ม ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ของสำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด
๒. หนังสือเสริมฝึกประสบการณ์ ภาษาไทย ๕ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
๓. ห้องสมุด
๔. อินเทอร์เน็ต

๑๐. การบูรณาการ

บูรณาการกับกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี ในการใช้คอมพิวเตอร์สืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

วิชา ภาษาไทย	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖	ภาคเรียนที่ ๑
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕	
	เรื่อง การอ่านและพิจารณาเรื่องสั้น	เวลา ๕ ชั่วโมง

๑. เป้าหมายการเรียนรู้

มีความรู้ความเข้าใจความหมาย และองค์ประกอบของเรื่องสั้น สามารถพิจารณาเรื่องสั้นที่ได้อ่านตามหลักการพิจารณาวรรณกรรม

๒. สาระสำคัญ

เรื่องสั้นเป็นวรรณกรรมรูปแบบหนึ่งที่มีความนิยมอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน เรื่องสั้นเป็นบันเทิงคดีที่มีองค์ประกอบหลายประการที่น่าสนใจ การอ่านเรื่องสั้นนอกจากจะได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินแล้วยังได้รับแนวคิดที่มีประโยชน์ สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

๓. มาตรฐานและตัวชี้วัด

สาระที่ ๑ การอ่าน

มาตรฐาน ท ๑.๑ ใช้กระบวนการสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด : สิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้

๓. วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่านในทุกๆ ด้านอย่างมีเหตุผล

๔. คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านและประเมินค่าเพื่อนำความรู้ ความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต

๕. วิเคราะห์ วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเสนอความคิดใหม่อย่างมีเหตุผล

๔. สาระการเรียนรู้

๑. การวิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องสั้นอย่างมีเหตุผล

๒. การคาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องสั้นและประเมินค่าเพื่อนำความรู้ ความคิดไปใช้ในการดำเนินชีวิต

๓. การวิเคราะห์ วิจารณ์ เสนอความคิดเห็นโต้แย้งและเสนอความคิดใหม่อย่างมีเหตุผลจากเรื่องสั้นที่อ่าน

๕. จุดประสงค์การเรียนรู้

K (Knowledge) ความรู้ ความเข้าใจ	P (Practice) การฝึกปฏิบัติ	A (Attitude) คุณลักษณะอันพึงประสงค์
๑. นักเรียนเห็นคุณค่าของ การอ่านวรรณกรรม ประเภทเรื่องสั้น ๒. นักเรียนมีความรู้ความ เข้าใจองค์ประกอบ วรรณกรรม และหลักการ พิจารณาวรรณกรรม	๑. นักเรียนสามารถอธิบาย ความหมาย และองค์ ประกอบของเรื่องสั้น ๒. นักเรียนสามารถพิจารณา เรื่องสั้นได้ถูกต้องตาม หลักการ	๑. รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์ ๒. ซื่อสัตย์ ๓. มีวินัย ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๕. อยู่อย่างพอเพียง ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน ๗. รักความเป็นไทย ๘. มีจิตสาธารณะ

๖. การวัดและประเมินผล

๑. เครื่องมือวัดและประเมินผล

๑. แบบทดสอบหน่วยการเรียนรู้
๒. ใบงาน
๓. แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
๔. แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
๕. แบบสังเกตสมรรถนะของนักเรียน
๖. แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

๒. วิธีวัดผล

๑. ตรวจแบบทดสอบหน่วยการเรียนรู้
๒. ตรวจใบงาน
๓. ตรวจและสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
๔. สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
๕. สังเกตสมรรถนะของนักเรียน
๖. สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

๓. เกณฑ์การวัดและประเมินผล

๑. การประเมินผลจากแบบทดสอบ ต้องผ่านเกณฑ์การทดสอบเกินร้อยละ ๕๐

๒. การประเมินจากแบบตรวจใบงาน ต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน เรื่องความรู้ความเข้าใจการนำไปใช้ทักษะ และจิตพิสัย ทุกช่องเกินร้อยละ ๕๐

๓. การประเมินผลจากการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน คือ เกินร้อยละ ๕๐

๔. การประเมินผลจากการสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล เกณฑ์ผ่านการประเมิน ต้องไม่มีช่องปรับปรุง

๕. การประเมินผลจากการสังเกตสมรรถนะของนักเรียน คะแนนขึ้นอยู่กับการประเมิน

ตามสภาพจริง

๖. การประเมินผลจากการสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน คะแนนขึ้นอยู่กับการประเมินตามสภาพจริง

๗. หลักฐาน/ผลงาน

๑. ผลการทำแบบทดสอบ

๒. ผลการทำใบงาน

๓. แผนภาพความคิด

๘. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ ๑

๑. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน

๑) ครูสนทนาเกี่ยวกับเรื่องสั้นที่นักเรียนเคยอ่าน และเกิดความประทับใจ พร้อมบอกเหตุผลที่ทำให้เกิดความประทับใจ

๒) ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

๒. ชี้นสอน

๑) นักเรียนศึกษาหนังสือเรียนวิชาภาษาไทย ๕ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เรื่อง การอ่านและพิจารณาเรื่องสั้น : ความหมายของเรื่องสั้น และองค์ประกอบของเรื่องสั้น หน้า ๕๓ – ๕๗

๒) ครูซักถามนักเรียนเพื่อเป็นการตรวจสอบความรู้ที่ได้จากการศึกษาการอ่านและพิจารณาเรื่องสั้น

๓) นักเรียนทำใบงานที่ ๖.๒ ๖.๓ และ ๖.๔ จากหนังสือเสริมฝึกประสบการณ์ ภาษาไทย ๕ เล่ม ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

๔) ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยใบงานที่ ๖.๒ ๖.๓ และ ๖.๔

๓. ขั้นสรุปและประยุกต์

๑) นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การอ่านและพิจารณาเรื่องสั้น และบันทึกความรู้ลงในสมุดภาษาไทย

๒) นักเรียนทำใบงานที่ ๖.๕ จากหนังสือเสริมฝึกประสบการณ์ ภาษาไทย ๕ เล่ม ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เป็นการบ้าน

ชั่วโมงที่ ๒

๑. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑) นักเรียนทบทวนบทเรียนที่เรียนไปแล้ว

๒. ขั้นสอน

๑) นักเรียนแบ่ง ๓ – ๔ คน แล้วศึกษาหนังสือเรียนวิชาภาษาไทย ๕ เล่ม ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เรื่อง การศึกษาวิเคราะห์และประเมินค่าเรื่องสั้นเรื่อง “มอม” หน้า ๕๗ – ๗๐

๒) นักเรียนแต่ละกลุ่มทำแผนภาพความคิดเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์และประเมินค่าเรื่องสั้นเรื่อง “มอม” โดยเขียนลงในกระดาษโปสเตอร์ หรือกระดาษปรีฟ พร้อมวาดภาพ และตกแต่งให้สวยงาม

๓) นักเรียนแต่ละกลุ่มตั้งคำถาม ๓ ข้อ จากการศึกษาและพิจารณาเรื่องสั้นเรื่องมอม

๔) ครูให้คำแนะนำ และติชมการเขียนย่อความของนักเรียนตามเห็นสมควร

๓. ขั้นสรุปและประยุกต์

๑) นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้รับ

ชั่วโมงที่ ๓

๑. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑) ครูและนักเรียนทบทวนกิจกรรมการทำแผนภาพความคิดที่ได้เรียนไปเมื่อคาบเรียนที่ผ่านมา

๒. ขั้นสอน

๑) ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอแผนภาพความคิดของตนที่หน้าชั้นเรียน จากนั้นถามคำถามผู้ฟัง ๓ ข้อตามที่ได้เตรียมไว้

๒) ครูให้คำแนะนำ และติชมการทำแผนภาพความคิดของนักเรียนตามเห็นสมควร

๓) นักเรียนฝึกวิเคราะห์ห้วงคำประกอบของเรื่องสั้น เรื่อง “เมื่อเย็นย่ำ...ของวันอันร้าย” ของ อัครศิริ ธรรมโชติ ในใบงานที่ ๖.๑ จากหนังสือเสริมฝึกประสบการณ์ ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

๔) ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยใบงานที่ ๖.๑

๓. ขั้นสรุปและประยุกต์

๑) นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้และข้อคิดที่ได้รับจากการศึกษาเรื่องสั้นเรื่องมอม

ชั่วโมงที่ ๔

๑. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑) นักเรียนทบทวนบทเรียนที่เรียนไปแล้ว

๒. ขั้นสอน

๑) ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการอ่านและพิจารณาเรื่องสั้น

๒) นักเรียนบันทึกข้อสรุปที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นลงสมุดภาษาไทย

๓) นักเรียนแต่ละคนทำแบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ ตอนที่ ๑ – ๔ จากหนังสือเสริมฝึกประสบการณ์ ภาษาไทย ๕ เล่ม ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

๔) เมื่อนักเรียนทุกคนทำแบบทดสอบเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยแบบทดสอบ

๓. ขั้นสรุปและประยุกต์

๑) นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การอ่านและพิจารณาเรื่องสั้น

๕. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

๑. หนังสือเรียนวิชาภาษาไทย ๕ เล่ม ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ของสำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด

๒. กระดาษโปสเตอร์ / กระดาษปฐพี

๓. สีเมจิก

๑๐. การบูรณาการ

บูรณาการกับกลุ่มสาระศิลปศึกษา ในการวาดภาพ และตกแต่งแผนภาพความคิดให้สวยงาม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗

วิชา ภาษาไทย ๕

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

ภาคเรียนที่ ๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง การแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์และร่าย เวลา ๔ ชั่วโมง

๑. เป้าหมายการเรียนรู้

มีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีบทหรือกรองประเภทกาพย์และร่าย และสามารถแต่งคำประพันธ์ได้

๒. สาระสำคัญ

คำประพันธ์เป็นผลงานทางศิลปะที่กวีได้แสดงออกมาเป็นรูปแบบต่างๆ การแต่งคำประพันธ์เป็นการแสดงความรู้ ความคิด จินตนาการ ส่งผลต่อจิตใจของผู้แต่ง คือทำให้เป็นคนละเอียดละไม อ่อนโยน งดงาม และเป็นคนที่มองโลกในแง่ดี การศึกษาคำประพันธ์ประเภทกาพย์และร่าย นับว่าเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางภาษาให้คงอยู่ต่อไป

๓. มาตรฐานและตัวชี้วัด

สาระที่ ๔ หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท ๔.๑ เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ตัวชี้วัด : สิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้

๔. แต่งบทหรือกรอง

๔. สาระการเรียนรู้

การแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์และประเภทร่าย

๕. จุดประสงค์การเรียนรู้

K (Knowledge) ความรู้ ความเข้าใจ	P (Practice) การฝึกปฏิบัติ	A (Attitude) คุณลักษณะอันพึงประสงค์
๑. นักเรียนเห็นคุณค่าของ บทหรือกรองประเภท กาพย์และร่าย	๑. นักเรียนอธิบายคุณค่าของ บทหรือกรองประเภท กาพย์และร่าย	๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ๒. ซื่อสัตย์ ๓. มีวินัย
๒. นักเรียนมีความรู้ความ เข้าใจในทฤษฎี บทหรือ กรองประเภทกาพย์และ ร่าย	๒. นักเรียนสามารถอธิบาย ทฤษฎี บทหรือกรอง ประเภทกาพย์และร่าย ๓. นักเรียนแต่งคำประพันธ์ ประเภทกาพย์และร่าย	๔. ใฝ่เรียนรู้ ๕. อยู่อย่างพอเพียง ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน ๗. รักความเป็นไทย ๘. มีจิตสาธารณะ

๖. การวัดและประเมินผล

๑. เครื่องมือวัดและประเมินผล

๑. แบบทดสอบหน่วยการเรียนรู้
๒. ใบงาน
๓. แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
๔. แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
๕. แบบสังเกตสมรรถนะของนักเรียน
๖. แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

๒. วิธีวัดผล

๑. ตรวจแบบทดสอบหน่วยการเรียนรู้
๒. ตรวจใบงาน
๓. ตรวจและสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
๔. สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
๕. สังเกตสมรรถนะของนักเรียน
๖. สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

๓. เกณฑ์การวัดและประเมินผล

๑. การประเมินผลจากแบบทดสอบ ต้องผ่านเกณฑ์การทดสอบเกินร้อยละ ๕๐
๒. การประเมินจากแบบตรวจใบงาน ต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน เรื่องความรู้ความเข้าใจการนำไปใช้ทักษะ และจิตพิสัย ทุกช่องเกินร้อยละ ๕๐
๓. การประเมินผลจากการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน คือ เกินร้อยละ ๕๐
๔. การประเมินผลจากการสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล เกณฑ์ผ่านการประเมิน ต้องไม่มีช่องปรับปรุง
๕. การประเมินผลจากการสังเกตสมรรถนะของนักเรียน คะแนนขึ้นอยู่กับการประเมินตามสภาพจริง
๖. การประเมินผลจากการสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน คะแนนขึ้นอยู่กับการประเมินตามสภาพจริง

๗. หลักฐาน/ผลงาน

๑. ผลการทำแบบทดสอบ
๒. ผลการทำใบงาน
๓. แผนผังแสดงฉันทลักษณ์คำประพันธ์ที่นักเรียนประดิษฐ์ขึ้น

๘. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ ๑

๑. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑) ครูให้นักเรียนพิจารณาบัตรคำต่อไปนี้(บัตรคำตัวอย่างคำประพันธ์กาพย์ยานี ๑๑ บัตรคำแต่ละวรรคให้ใช้สีที่แตกต่างกัน ๔ วรรค ๔ สี และทำสัญลักษณ์แสดงคำสัมผัสระหว่างวรรคด้านหลังบัตรคำ เพื่อช่วยต่อการทำกิจกรรม) ครูแจ้งให้นักเรียนทราบว่าคำบัตรคำนี้สามารถเรียงเป็นคำประพันธ์ชนิดหนึ่งได้ ให้นักเรียนช่วยกันเรียงให้เป็นคำประพันธ์นั้นๆ

๒) ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยกิจกรรมในข้อที่ ๑ ซึ่งได้แก่ กาพย์ยานี ๑๑ จาก กาพย์เห่เรือของเจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร ดังนี้

๓) ครูให้นักเรียนพิจารณาฉันทลักษณ์คำประพันธ์

๔) ครูแสดงบัตรคำด้านหลังเพื่อแสดงฉันทลักษณ์คำประพันธ์ ดังนี้

๕) ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

๒. ขั้นสอน

๑) ครูสนทนากับนักเรียนว่า คำประพันธ์ประเภทบทร้อยกรองของไทยมีหลายชนิด การศึกษาบทร้อยกรองนอกจากจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาวรรณคดีแล้ว หากนักเรียนมีความสามารถถึงระดับแต่งบทร้อยกรองอันเป็นทักษะที่ต้องใช้ความละเอียดอ่อนทางภาษาได้ ก็ยังเป็นการแสดงความสามารถทางภาษาไทย

๒) นักเรียนศึกษาหนังสือเรียนวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เรื่องการแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์และร่าย : กาพย์ยานี

๓) นักเรียนสรุปฉันทลักษณ์คำประพันธ์กาพย์ยานี

๔) ครูให้นักเรียนทั้งชั้นเรียนร่วมกันแต่งคำประพันธ์กาพย์ยานี ๒ บท โดยให้นักเรียนกำหนดหัวข้ออิสระ

๕) ครูแนะนำ และติชมการแต่งคำประพันธ์ของนักเรียนตามเห็นสมควร

๖) นักเรียนบันทึกคำประพันธ์กาพย์ยานีที่แต่งร่วมกันลงในสมุดภาษาไทย

๓. ขั้นสรุปและประยุกต์

๑) นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง กาพย์ยานี ๑๑

๒) นักเรียนทำใบงานที่ ๑.๒ การแต่งคำประพันธ์กาพย์ยานี จากหนังสือเสริมฝึกประสบการณ์ ภาษาไทย ๕ เล่ม ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เป็นการบ้าน

ชั่วโมงที่ ๒

๑. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ๑) นักเรียนทบทวนความรู้เรื่องกาพย์ยานีที่เรียนไปแล้ว

๒. ขั้นสอน

- ๑) ครูให้นักเรียนจับคู่ ๒ คน และให้ศึกษาคำประพันธ์กาพย์ฉบัง และกาพย์สุรางคนางค์ จากหนังสือเรียนวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ กาพย์ฉบัง และ กาพย์สุรางคนางค์
- ๒) นักเรียนทำใบงานที่ ๗.๑ และ ๗.๔
- ๓) ครูให้คำแนะนำ และติชมนักเรียนในการฝึกแต่งคำประพันธ์
- ๔) ครูให้นักเรียนที่แต่งคำประพันธ์ได้ไพเราะและถูกต้องอ่านคำประพันธ์ของตนให้เพื่อนนักเรียนฟังที่หน้าชั้นเรียน

๓. ขั้นสรุปและประยุกต์

- ๑) นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ เรื่อง กาพย์ฉบัง และกาพย์สุรางคนางค์ ที่ได้ศึกษาไปแล้ว

ชั่วโมงที่ ๓

๑. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ๑) ครูให้นักเรียนพิจารณาคำประพันธ์ต่อไปนี้ แล้วบอกว่าเป็นคำประพันธ์ชนิดใด

โอเวลาปานจะนี้ก็สาขันธ์ คนทั้งหลายเขาเรียกกันกินอาหาร บ้างก็เล่าโลมลูกหลานให้อาบน้ำแล้วหลับนอน แต่สองบงอรของพ่อนี้ใครจะปรานีให้นมนี้ ก็จจะตรากตรำลำบากใจ ที่ไหนจะเดินได้ด้วยพระบาทเปล่า ทั้งไอแดดจะแผดเผาให้พุพอง จะชอกช้ำคล้ำเป็นหนองลงลามไหล สองสุริยวงศ์ตั้งแต่ว่าจะทรงพระกรรแสงให้ สุดอาลัยของพ่อแล้วที่จะติดตาม จะบ้ายหน้าไปหาพราหมณ์เมื่อยามเย็น เฒ่าจัญไรไหนเลยจะเห็นแก่สองเจ้า มีแต่จะรุกร่ำรำราด รชชื้อย กระไรเลยไม่เกรงขามเราบ้างเมื่อยามจน จะคิดดูบ้างเป็นไรว่าลูกทั้งสองคนคู่ชีวิตมัย ยังตัดใจให้ขาดมิให้เสียประโยชน์

- ๒) ครูเฉลยให้นักเรียนทราบว่า ข้อความข้างต้นเป็นคำประพันธ์ร่ายยาว ซึ่งนำมาจากร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์กุมาร

๒. ขั้นสอน

- ๑) ครูให้นักเรียนจับคู่ ๒ คน และให้ศึกษาคำประพันธ์ประเภทร่าย : ร่ายที่ใช้แต่งประกอบโคลง และร่ายยาวจากหนังสือเรียนวิชาภาษาไทย ๕ เล่ม ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ หน้า ๗๗ – ๗๘
- ๒) นักเรียนทำใบงานที่ ๗.๑ และ ๗.๕
- ๓) ครูให้คำแนะนำ และติชมนักเรียนในการฝึกแต่งคำประพันธ์
- ๔) ครูให้นักเรียนที่แต่งคำประพันธ์ได้ไพเราะและถูกต้องอ่านคำประพันธ์ของตนให้เพื่อนนักเรียนฟังที่หน้าชั้นเรียน

๓. ขั้นสรุปและประยุกต์

- ๑) นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง คำประพันธ์ประเภทร่าย

ชั่วโมงที่ ๔

๑. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ๑) นักเรียนทบทวนบทเรียนที่เรียนไปแล้ว

๒. ขั้นสอน

- ๑) ครูให้นักเรียนแต่ละคู่จับฉลากเลือกระหว่าง กาพย์ฉกัฏฐกาพย์ยานี กาพย์สุรางคนางค์ และร่ายยาว ๑ ชนิด แล้วทำแผนผังแสดงฉันทลักษณ์คำประพันธ์ขนาดโปสเตอร์ ตกแต่งให้สวยงามและยกตัวอย่างคำประพันธ์ที่นักเรียนแต่งขึ้นในฉันทลักษณ์คำประพันธ์ด้วย
- ๒) นักเรียนนำแผนผังแสดงฉันทลักษณ์คำประพันธ์ที่ได้สร้างขึ้นมาติดแสดงในห้องเรียน หรือป้ายนิเทศ
- ๓) นักเรียนแต่ละคนทำแบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ ตอนที่ ๑ – ๔ จากหนังสือเสริมฝึกประสบการณ์ ภาษาไทย ๕ เล่ม ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
- ๔) เมื่อนักเรียนทุกคนทำแบบทดสอบเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยแบบทดสอบ

๓. ขั้นสรุปและประยุกต์

- ๑) นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง การแต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์และร่าย

๕. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

๑. หนังสือเรียนวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
๒. กระดาษโปสเตอร์ / กระดาษปฐพี

๑๐. การบูรณาการ

บูรณาการกับกลุ่มสาระศิลปศึกษา ในการวาดภาพ และตกแต่งแผนภาพความคิดให้สวยงาม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘

วิชา ภาษาไทย ๕ เล่ม ๑

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

ภาคเรียนที่ ๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง บทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธา

เวลา ๖ ชั่วโมง

๑. เป้าหมายการเรียนรู้

มีความรู้ความเข้าใจเนื้อหา สามารถวิเคราะห์วิจารณ์วรรณคดีเรื่องมัทนะพาธาตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธาในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ และสังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธาเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

๒. สาระสำคัญ

มัทนะพาธาเป็นวรรณคดีที่ได้รับยกย่องให้เป็นยอดแห่งบทละครพูดคำฉันท์ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์โดยทรงคิดโครงเรื่องขึ้นเองเพื่อแสดง แก่นเรื่องเกี่ยวกับความเจ็บปวดหรือความเดือดร้อนจากความรัก มัทนะพาธาเป็นวรรณคดีที่มีความไพเราะงดงามยิ่งแสดงให้เห็นพระอัจฉริยภาพเชิงประพันธ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เป็นอย่างดี

๓. มาตรฐานและตัวชี้วัด

สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท ๕.๑ เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด : สิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้

- วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น
- วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต
- วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ
- สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

๔. สาระการเรียนรู้

- การวิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีเรื่องมัทนะพาธาตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น
- การวิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธาเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต

๓. การวิเคราะห์และประเมินค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธาในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ
๔. การสังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธาเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
๕. การท่องเที่ยวอาขยาน

๕. จุดประสงค์การเรียนรู้

K (Knowledge) ความรู้ ความเข้าใจ	P (Practice) การฝึกปฏิบัติ	A (Attitude) คุณลักษณะอันพึงประสงค์
๑. นักเรียนเห็นคุณค่าของบทละครพูดคำฉันท์ เรื่องมัทนะพาธา	๑. นักเรียนสามารถสรุปเนื้อหาจากบทละครพูดคำฉันท์ เรื่องมัทนะพาธา	๑. รักษา ศาสน์ กษัตริย์ ๒. ซื่อสัตย์ ๓. มีวินัย
๒. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเนื้อความของบทละครพูดคำฉันท์ เรื่องมัทนะพาธา	๒. นักเรียนสามารถวิเคราะห์วิจารณ์บทละครพูดคำฉันท์ เรื่องมัทนะพาธา	๔. ใฝ่เรียนรู้ ๕. อยู่อย่างพอเพียง ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน
๓. นักเรียนมีความรู้ในการวิเคราะห์วิจารณ์และประเมินค่าวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น	๓. นักเรียนสามารถประเมินค่าวรรณศิลป์บทละครพูดคำฉันท์ เรื่องมัทนะพาธา ๔. นักเรียนสามารถนำความรู้และข้อคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	๗. รักความเป็นไทย ๘. มีจิตสาธารณะ

๖. การวัดและประเมินผล

๑. เครื่องมือวัดและประเมินผล

๑. แบบทดสอบหน่วยการเรียนรู้
๒. ใบงาน
๓. แบบประเมินการท่องจำบทอาขยาน
๔. แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
๕. แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
๖. แบบสังเกตสมรรถนะของนักเรียน
๗. แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

๒. วิธีวัดผล

๑. ตรวจสอบแบบทดสอบหน่วยการเรียนรู้
๒. ตรวจสอบงาน
๓. สังเกตการท่องจำบทอาขยาน
๔. ตรวจสอบและสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
๕. สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
๖. สังเกตสมรรถนะของนักเรียน
๗. สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

๓. เกณฑ์การวัดและประเมินผล

๑. การประเมินผลจากแบบทดสอบ ต้องผ่านเกณฑ์การทดสอบเกินร้อยละ ๕๐
๒. การประเมินจากแบบตรวจใบงาน ต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน เรื่องความรู้ความเข้าใจการนำไปใช้ทักษะ

และจิตพิสัย ทุกช่องเกินร้อยละ ๕๐

๓. การประเมินผลการท่องจำบทอาขยาน ต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน คือ เกินร้อยละ ๕๐
๔. การประเมินผลจากการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน คือ เกินร้อยละ ๕๐
๕. การประเมินผลการสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล เกณฑ์ผ่านการประเมิน ต้องไม่มีช่องปรับปรุง
๖. การประเมินผลการสังเกตสมรรถนะของนักเรียน คะแนนขึ้นอยู่กับการประเมินตามสภาพจริง
๗. การประเมินผลการสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน คะแนนขึ้นอยู่กับการประเมิน

๔. หลักฐาน/ผลงาน

๑. ผลการทำแบบทดสอบ
๒. ผลการทำใบงาน
๓. บทละคร

๕. กิจกรรมการเรียนรู้

๑. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑) ครูให้นักเรียนดูพระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๖) ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจ และผลงานพระราชนิพนธ์ในพระองค์

๒) ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

๒. ขั้นสอน

๑) ครูให้นักเรียนจับคู่ ๒ คน ศึกษาหนังสือเรียนวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ บทละครพูดคำฉันท์ เรื่อง มัทนะพาธา : ประวัติผู้แต่ง และ ลักษณะคำประพันธ์

๒) นักเรียนช่วยกันสรุปความรู้ที่ได้รับ ครูอธิบายความรู้เพิ่มเติมให้นักเรียน

๓) นักเรียนแต่ละคู่ศึกษาความเป็นมา และเนื้อหาของเรื่อง จากวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

๔) นักเรียนแต่ละคู่ตั้งคำถามจากการศึกษาประวัติผู้แต่ง ลักษณะคำประพันธ์ ความเป็นมา และเนื้อหาของเรื่อง คู่ละ ๒ ข้อ เขียนลงในบัตรคำถามที่ครูแจกให้ บัตรละ ๑ คำถาม ครูคัดคำถามที่ซ้ำกันออกและนำบัตรคำถามที่เลือกมาติดที่กระดาน ให้นักเรียนแต่ละคู่สุ่มเลือกคำถาม และตอบคำถาม

๕) ครูและนักเรียนตรวจคำตอบของนักเรียนที่ตอบคำถามแต่ละคู่

๓. ขั้นสรุปและประยุกต์

๑) นักเรียนทำใบงานที่ ๘.๑ และ ๘.๓ จากหนังสือเสริมฝึกประสบการณ์ ภาษาไทย ๕ เล่ม ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

๒) นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้รับ และบันทึกข้อมูลที่น่าสนใจลงในสมุดภาษาไทย

๓) ครูให้นักเรียนอ่านเรื่องมัทนะพาธา องค์กรที่ ๑ จากหนังสือเรียนวิชาภาษาไทย ๕ เล่ม ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ หน้า ๕๓ – ๑๐๑ เป็นกรบ้าน

ชั่วโมงที่ ๒

๑. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑) นักเรียนทบทวนความรู้ที่ได้เรียนไปเมื่อคาบเรียนที่ผ่านมา

๒. ขั้นสอน

๑) นักเรียนศึกษาทบทวนเนื้อหาที่ได้ศึกษา เรื่องมัทนะพาธา องค์กรที่ ๑ จากหนังสือเรียนวิชาภาษาไทย ๕ เล่ม ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ หน้า ๕๓ – ๑๐๑

๒) นักเรียนค้นหาคำศัพท์และสำนวนที่น่าสนใจ และศึกษาความหมาย

๓) ครูซักถามเพื่อตรวจสอบความเข้าใจบทเรียน และอธิบายความรู้เพิ่มเติมให้นักเรียน

๔) นักเรียนทำใบงานที่ ๘.๔ และ ๘.๕

๕) นักเรียนจับคู่ฝึกอ่านบทอาขยานจากเรื่อง ดังนี้

[วสันตดิลก, ๑๔.]

สุเทษณ์	อ้าโคมวิไลยะสุปรียา	มะทะนาสุรางค์ศรี,
	พี่รักและกอบอภิระตี	บมิเว้นลิเนห์หนัก ;
	บอกหน้อยเถิดว่าคะรุณีเจ้า	ก็จะยอมสมัครรัก.
มัทนา	ดูข้าสมัครฤมิสมัคร	ก็มีขัดจะคล้อยตาม.
สุเทษณ์	จริงฤนะเจ้าสุมะทะนา	วจะเจ้าแผลงความ ?
มัทนา	ข้าขอแผลงวจะนะตาม	สุระเทวะโปรดปราน.
สุเทษณ์	รักจริงมิจริงฤทีไฉน	อรไทป์แจ้งการ ?
มัทนา	รักจริงมิจริงก็สุระชาญ	ชยะโปรดสถานใด ?
สุเทษณ์	พี่รักและหวังวจะรัก	และบทอดบทิ้งไป.
มัทนา	พระรักสมัครณพระหทัย	ฤจะทอดจะทิ้งเสีย ?
สุเทษณ์	ความรักละเหี่ยอุระระทด	เพราะมีอาจจะคลอเคลีย.
มัทนา	ความรักระทดอุระละเหี่ย	ฤจะหายเพราะเคลียคลอ ?
สุเทษณ์	โอ้ โอ้กระไรนะมะทะนา	บมิตอบพะจีพอ ?
มัทนา	โอ้ โอ้กระไรอะมระจ้อ	มะทะนามิพอดี !
สุเทษณ์	เสียแรงสุเทษณ์นะประติพัทธ์	มะทะนาบเปรมปรีดี.
มัทนา	แม้ข้าบเปรมปรีะจะนี้	ผิจะโปรดก็เสียแรง.
สุเทษณ์	โอ้รู้ปวิไลยะสุกะเลิศ	บมิควรจจะใจแข็ง
มัทนา	โอ้รู้ปวิไลยะมละแรง	ละก็จำจะแข็งใจ.

๖) นักเรียนทำใบงานที่ ๘.๒

๗) ครูนัดหมายให้นักเรียนมาทดสอบท่องบทอาขยาน

๓. ขั้นสรุปและประยุกต์

๑) นักเรียนและครูสรุปความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาเรื่อง มัทนะพาธา

ชั่วโมงที่ ๓

๑. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ๑) นักเรียนทบทวนความรู้ที่ได้เรียนไปเมื่อคาบเรียนที่ผ่านมา

๒. ขั้นสอน

๑) นักเรียนแบ่งกลุ่มๆละ ๕ คน ให้วิเคราะห์คุณค่าจากเรื่อง โดยใช้หนังสือเรียนวิชาภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

๒) นักเรียนร่วมกันอภิปรายคุณค่า ความรู้และข้อคิดที่ได้รับจากเรื่องมัทนะพาธา

๓) ครูกำหนดให้นักเรียนทั้งระดับชั้นร่วมกันแสดงละครพูดเรื่อง มัทนะพาธาตั้งแต่องค์ที่ ๑ จากจบเรื่อง ใช้เวลาแสดง ๓๕ – ๔๐ นาทีโดยให้เขียนบทละครเป็นสนทนาเป็นภาษาร้อยแก้วที่เข้าใจง่าย เลือกบทหรือกรองประกอบการแสดงเฉพาะบทที่โดดเด่นและสำคัญ และให้นักเรียนเลือกหัวหน้ากลุ่ม ผู้ช่วยหัวหน้า และแบ่งหน้าที่ต่างๆให้แก่เพื่อนนักเรียน เป็นฝ่ายต่างๆ ดังนี้

- เขียนบทละคร
- อุปกรณ์ / ฉาก
- เสียง / เพลงประกอบ
- ผู้แสดง
- เสื้อผ้า

๔) ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่า นักเรียนต้องส่งบทละคร พร้อมรายชื่อคนที่ทำหน้าที่แต่ละฝ่ายแก่ครู โดยทำเป็นรูปเล่มให้สวยงาม

๕) ครูให้นักเรียนที่มีหน้าที่เขียนบทละครไปศึกษาบทละครพูดคำฉันท์ เรื่องมัทนะพาธาตลอดทั้งเรื่อง จากห้องสมุด หรืออินเทอร์เน็ต เพื่อนำมาประกอบการเขียนบท

๓. ขั้นสรุปและประยุกต์

๑) หัวหน้านักเรียนรายงานความคืบหน้าการจัดทำละคร หน้าชั้นเรียน

๒) ครูแนะนำติชมกระบวนการทำงานของนักเรียน

ชั่วโมงที่ ๔

๑. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ๑) นักเรียนทบทวนกระบวนการทำงาน และความคืบหน้าของการทำงาน

๒. ขั้นสอน

- ๑) นักเรียนแต่ละฝ่ายประชุมกลุ่มทำงาน ครูคอยเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ
- ๒) นักเรียนผู้แสดงฝึกซ้อมการแสดง

๓. ขั้นสรุปและประยุกต์

- ๑) ตัวแทนนักเรียนแต่ละฝ่ายรายงานผลความคืบหน้าการดำเนินงาน และแผนการดำเนินงานต่อไป

ชั่วโมงที่ ๕

๑. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ๑) นักเรียนทบทวนกระบวนการทำงาน และความคืบหน้าของการทำงาน

๒. ขั้นสอน

- ๑) นักเรียนแต่ละฝ่ายประชุมกลุ่มทำงาน ครูคอยเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ
- ๒) นักเรียนผู้แสดงฝึกซ้อมการแสดง
- ๓) ตัวแทนนักเรียนแต่ละฝ่ายรายงานผลความคืบหน้าการดำเนินงาน
- ๔) นักเรียนทำแบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ ตอนที่ ๑ – ๔
- ๕) ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยแบบทดสอบ

๓. ขั้นสรุปและประยุกต์

- ๑) ครูนัดหมายเกี่ยวกับการแสดงละครของนักเรียน

ชั่วโมงที่ ๖

๑. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ๑) ครูซักซ้อมกระบวนการทำงานของนักเรียนแต่ละฝ่าย

๒. ขั้นสอน

- ๑) นักเรียนแสดงละครพูดเรื่อง มัทนะพาธา

๓. ขั้นสรุปและประยุกต์

- ๑) ครูและนักเรียนร่วมกันประเมินผลการทำงาน สิ่งที่ดีและสิ่งที่ควรปรับปรุงในการทำงาน

๔. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

๑. หนังสือเรียนวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
๒. หนังสือเสริมฝึกประสบการณ์ ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
๓. พระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๖)

๕. การบูรณาการ

บูรณาการกับสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ในการใช้คอมพิวเตอร์สืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต และสาระการเรียนรู้ศิลปะด้านดนตรีและนาฏศิลป์ ในด้านการแสดงละคร

แบบประเมินการท่องจำบทอาขยาน

คำชี้แจง : ๑. ให้ผู้ประเมินฟังการท่องจำบทอาขยานของนักเรียน แล้วพิจารณาว่านักเรียนมีผลการท่องจำตามรายการประเมิน โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ถ้าไม่มีให้เขียนเครื่องหมาย ✕ ลงในช่องผลการประเมิน

๒. นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินเทียบกับเกณฑ์ระดับคุณภาพ แล้วสรุปเป็นภาพรวมของการท่องจำลงในช่องสรุปผล

๓. เขียนบันทึกข้อสังเกตเป็นจุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนาปรับปรุงลงท้ายแบบบันทึกนี้

รายการประเมิน	ผลการประเมิน			
	๑ (ดีมาก)	๒ (ดี)	๓ (พอใช้)	๔ (ปรับปรุง)
๑. การท่องจำได้ถูกต้องตามคำประพันธ์				
๒. ความคล่องแคล่ว				
๓. เสียงดัง ชัดเจน				
๔. การออกเสียงถูกต้องตามอักขรวิธี				
๕. ความสอดคล้องของน้ำเสียงและลีลาการอ่าน กับเนื้อหาที่อ่าน				
สรุป				
สรุปรวม				

จุดเด่น

.....
 .....

จุดที่ควรปรับปรุง

.....
 .....

ลงชื่อ .....ผู้ประเมิน

( )

...../...../.....

ระดับคุณภาพ	เกณฑ์การประเมิน
๔ (ดีมาก)	ห้องจำได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว แม่นยำ เสียงดัง ชัดเจน ออกเสียงถูกต้องตามอักขรวิธี มีลีลาอารมณ์สอดคล้องกับเนื้อหาได้ดีมาก
๓ (ดี)	ห้องจำได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว แม่นยำ เสียงดัง ชัดเจน ออกเสียงถูกต้องตามอักขรวิธี ได้เป็นส่วนใหญ่ มีลีลาอารมณ์สอดคล้องกับเนื้อหาได้ดี
๒ (พอใช้)	ห้องจำได้ถูกต้องพอใช้ คล่องแคล่ว เสียงดังและชัดเจนปานกลาง ออกเสียงถูกต้องตามอักขรวิธี ได้บ้าง แต่ขาดลีลาอารมณ์สอดคล้องกับเนื้อหา
๑ (ปรับปรุง)	ห้องจำได้บ้าง เสียงเบา ออกเสียงคลุ่มเครือ ไม่ถูกต้องตามอักขรวิธี และขาดลีลาอารมณ์สอดคล้องกับเนื้อหา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕
วิชา ภาษาไทย
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี ภาคเรียนที่ ๑
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เวลา ๕ ชั่วโมง

๑. เป้าหมายการเรียนรู้

มีความรู้ความเข้าใจเนื้อหา สามารถวิเคราะห์วิจารณ์วรรณคดีเรื่อง ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี ตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีเรื่อง ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี ในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ และสังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีเรื่อง ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

๒. สาระสำคัญ

เวสสันดรชาดกเป็นชาดกที่แพร่หลายมาก มีปรากฏทั่วทุกภาคของประเทศไทย แนวคิดสำคัญคือการบำเพ็ญทานบารมีของพระโพธิสัตว์ ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก มีทั้งสิ้น ๑๑ กัณฑ์ นักเรียนจะได้เรียนกัณฑ์มัทรี ซึ่งมีความงดงามทางด้านวรรณศิลป์และดีเด่นทางการพรรณนาต่างๆ

๓. มาตรฐานและตัวชี้วัด

สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท ๕.๑ เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด : สิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้

๑. วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น
๒. วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต
๓. วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ
๔. สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

๔. สาระการเรียนรู้

๑. การวิเคราะห์และการวิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีเรื่อง ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี ตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น
๒. การวิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเรื่อง ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต

๓. การวิเคราะห์และประเมินค่าด้านวรรณศิลป์เรื่องรายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี ในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ

๔. การสังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดี เรื่องรายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรีเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

๕. จุดประสงค์การเรียนรู้

K (Knowledge) ความรู้ ความเข้าใจ	P (Practice) การฝึกปฏิบัติ	A (Attitude) คุณลักษณะอันพึงประสงค์
๑. นักเรียนเห็นคุณค่าของรายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี	๑. นักเรียนสามารถสรุปเนื้อหาจากรายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี	๑. รักษา ศาสน์ กษัตริย์
๒. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเนื้อความของรายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี	๒. นักเรียนสามารถวิเคราะห์วิจารณ์รายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี	๒. ซื่อสัตย์
๓. นักเรียนมีความรู้ในการวิเคราะห์วิจารณ์และประเมินค่าวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น	๓. นักเรียนสามารถประเมินค่าวรรณศิลป์รายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี	๓. มีวินัย
	๔. นักเรียนสามารถนำความรู้และข้อคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	๔. ใฝ่เรียนรู้
		๕. อยู่อย่างพอเพียง
		๖. มุ่งมั่นในการทำงาน
		๗. รักความเป็นไทย
		๘. มีจิตสาธารณะ

๖. การวัดและประเมินผล

๑. เครื่องมือวัดและประเมินผล

๑. แบบทดสอบหน่วยการเรียนรู้
๒. ใบงาน
๓. แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
๔. แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
๕. แบบสังเกตสมรรถนะของนักเรียน
๖. แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

๒. วิธีวัดผล

๑. ตรวจสอบแบบทดสอบหน่วยการเรียนรู้
๒. ตรวจสอบงาน
๓. ตรวจสอบและสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
๔. สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
๕. สังเกตสมรรถนะของนักเรียน
๖. สังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

๓. เกณฑ์การวัดและประเมินผล

๑. การประเมินผลจากแบบทดสอบ ต้องผ่านเกณฑ์การทดสอบเกินร้อยละ ๕๐
๒. การประเมินจากแบบตรวจใบงาน ต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน เรื่องความรู้ความเข้าใจการนำไปใช้ทักษะ และจิตพิสัย ทุกช่องเกินร้อยละ ๕๐
๓. การประเมินผลจากการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน คือ เกินร้อยละ ๕๐
๔. การประเมินผลการสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล เกณฑ์ผ่านการประเมิน ต้องไม่มีช่องปรับปรุง
๕. การประเมินผลการสังเกตสมรรถนะของนักเรียน คະแนนขึ้นอยู่กับการประเมินตามสภาพจริง
๖. การประเมินผลการสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน คະแนนขึ้นอยู่กับการประเมินตามสภาพ

๗. หลักฐาน/ผลงาน

๑. ผลการทำแบบทดสอบ
๒. ผลการทำใบงาน
๓. แผนภาพความคิด

๘. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ ๑

๑. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑) ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเวสสันดรชาดก นักเรียนรู้จักชาดกเรื่องนี้หรือไม่ หากรู้จักให้นักเรียนบรรยายเนื้อความที่ตนทราบ

๒) ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

๒. ขั้นสอน

๑) ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๓ คน กำหนดหมายเลข ๑ ถึง ๓ และให้แต่ละคนศึกษาหนังสือเรียนวิชาภาษาไทย ๕ เล่ม ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เรื่อง ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี : ประวิติผู้แต่ง ลักษณะคำประพันธ์ และความเป็นมา หน้า ๑๑๓ – ๑๑๗ โดยให้แต่ละคนศึกษาหัวข้อที่แตกต่างกันดังนี้

หมายเลข ๑ ประวิติผู้แต่ง

หมายเลข ๒ ลักษณะคำประพันธ์

หมายเลข ๓ ความเป็นมา

๒) นักเรียนแต่ละกลุ่มที่มีหมายเลขตรงกันมารวมกันเป็นกลุ่มใหญ่ และศึกษาหัวข้อตามที่กำหนดร่วมกัน และตั้งคำถามจากเรื่องที่ศึกษา กลุ่มละ ๕ คำถาม ครูกำหนดเวลา

๓) เมื่อครบกำหนดเวลาที่ครูกำหนด นักเรียนแต่ละคนกลับมารวมกลุ่ม ๓ คน และผลัดเปลี่ยนกันถ่ายทอดความรู้ที่ได้ศึกษามา หลังจากนั้นให้ถามคำถาม ๕ ข้อ (ตามที่ร่วมกันสร้างจากกิจกรรมในข้อ ๒) แก่เพื่อนนักเรียนในกลุ่ม ๓ คนเพื่อทดสอบความเข้าใจ

๔) ครูอธิบายความรู้เพิ่มเติมให้แก่นักเรียน

๓. ขั้นสรุปและประยุกต์

๑) นักเรียนทำใบงานที่ ๘.๑ และ ๘.๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

๒) นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้รับ และบันทึกข้อมูลที่น่าสนใจลงในสมุดภาษาไทย

ชั่วโมงที่ ๒

๑. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ๑) นักเรียนทบทวนความรู้ที่ได้เรียนไปเมื่อคาบเรียนที่ผ่านมา

๒. ขั้นสอน

- ๑) นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๕ – ๖ คน ศึกษาเนื้อเรื่องย่อรายชวามหาเวสสันดรชาดก ทั้ง ๑๓ กัณฑ์จากหนังสือเรียนวิชาภาษาไทย
- ๒) นักเรียนแต่ละกลุ่มทำแผนภาพความคิดเรื่องย่อรายชวามหาเวสสันดรชาดก ทั้ง ๑๓ กัณฑ์
- ๓) นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานแผนภาพความคิดของตน
- ๔) ครูชื่นชมการทำงานของนักเรียนแต่ละกลุ่มตามเห็นสมควร

๓. ขั้นสรุปและประยุกต์

- ๑) นักเรียนทำใบงานที่ ๕.๔
- ๒) นักเรียนและครูสรุปความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาเรื่องย่อรายชวามหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี

ชั่วโมงที่ ๓

๑. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ๑) นักเรียนทบทวนความรู้ที่ได้เรียนไปเมื่อคาบเรียนที่ผ่านมา

๒. ขั้นสอน

- ๑) ครูให้นักเรียนดูตัวอย่างวิดิทัศน์ การเทศน์มหาชาติ
- ๒) ครูอธิบายให้ความรู้เกี่ยวกับการเทศน์มหาชาติ
- ๓) นักเรียนศึกษา รายชวามหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี จากหนังสือเรียนวิชาภาษาไทย
- ๔) นักเรียนศึกษาคำศัพท์ สำนวนที่พบในเรื่อง
- ๕) ครูถามคำถามเพื่อทดสอบความเข้าใจเนื้อเรื่อง

๓. ขั้นสรุปและประยุกต์

- ๑) นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้รับ
- ๒) นักเรียนทำใบงานที่ ๕.๓ เล่าเรื่องย่อรายชวามหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี เป็นการบ้าน

ชั่วโมงที่ ๔

๑. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑) ครูสุ่มเลือกนักเรียน ๒ – ๓ คน ให้อ่านเรื่องย่อรายชวามหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี ที่ได้ทำเป็นการบ้านในใบงานที่ ๕.๓

๒. ขั้นสอน

๑) ครูให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายวิเคราะห์คุณค่าจากการศึกษารายชวามหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี โดยใช้หนังสือเรียนวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ประกอบการอภิปราย

๒) นักเรียนสรุปข้อคิดที่ได้รับ และบันทึกลงในสมุดภาษาไทย

๓) ครูสนทนากับนักเรียนเรื่องทศชาติชาดก และความสำคัญของการบำเพ็ญทศบารมีของพระโพธิสัตว์

๔) ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น ๕ กลุ่ม และสุ่มจับฉลากเพื่อศึกษาชาดก ๑ เรื่อง

จาก ทศชาติชาดกอีก ๔ เรื่อง ได้แก่ เติมิยชาดก มหาชนกชาดก สุวรรณสามชาดก เนมิราชชาดก มโหสถชาดก ภูริทัตชาดก จันทกุมารชาดก พรหมนารถชาดก วิศวราชดก

๕) นักเรียนแต่ละกลุ่มค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับชาดกที่ตนรับผิดชอบที่ห้องสมุด หรือใช้อินเทอร์เน็ตสืบค้นข้อมูล

๖) นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอชาดกที่ตนศึกษาหน้าชั้นเรียน

๗) ครูพิจารณาการค้นหาข้อมูล และการนำเสนอชาดกของนักเรียน

๘) นักเรียนทำแบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ ตอนที่ ๑ – ๔ ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

๙) ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยแบบทดสอบ

๓. ขั้นสรุปและประยุกต์

๑) นักเรียนสรุปความรู้ที่ได้รับ บันทึกลงในสมุดภาษาไทย

๕. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

๑. หนังสือเรียนวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

๒. กระดาษปาร์ฟ หรือกระดาษโปสเตอร์อ่อน (สำหรับทำแผนภาพความคิด)

๓. ปากกา / สีเมจิก

๑๐. การบูรณาการ

บูรณาการกับสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ในการใช้คอมพิวเตอร์สืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต และสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องพระพุทธศาสนา